

Vastuullinen sijoittaminen piensijoittajien näkökulmasta

Metti Sarmalinna

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Metti Sarmalinna
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Vastuullinen sijoittaminen piensijoittajien näkökulmasta
Sivu- ja liitesivumäärä 54 + 9
<p>Vastuullisen sijoittamisen trendi on kasvanut viime vuosikymmenen aikana ja se on saanut uusia ulottuvuuksia. Vastuullinen sijoittaminen ei enää perustu vain omien arvojen mukaan sijoittamiseen vaan se on muodostunut omaksi sijoitusstrategiaksi, jossa sijoituskohteita tarkastellaan ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan näkökulmista.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia vastuullista sijoittamista piensijoittajien näkökulmasta. Miten he kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa ja ottavatko he huomioon vastuullisuustekijöitä tehdessään sijoittamispäätöksiä. Tutkimuksella haluttiin myös selvittää piensijoittajien kokemuksia sijoituskohteista saatavista vastuullisuustiedoista.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään vastuullisen liiketoiminnan, yritysvastuun ja vastuullisen sijoittamisen perusteita sekä perehdytään tarkemmin yritysten vastuullisuusraportointimalleihin, erilaisiin vastuullisen sijoittamisen strategioihin ja sijoituskohteiden vastuullisuustiedon lähteisiin. Tietoperustassa hyödynnettiin sekä suomen- että englanninkielisiä artikkeleita, kirjallisuutta ja erilaisia internetsivustoja. Tietoperustan viitekehystä käytettiin apuna tutkimuksen suunnittelussa sekä tulosten analysoimisessa.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusosiossa toteutettiin määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimus suoritettiin otantatutkimuksena mukavuusotantaa käyttäen ja aineisto kerättiin Webropol-ohjelmalla luodun sähköisen kyselylomakkeen avulla. Tutkimuksen perusjoukkoon kuuluivat kaikki Suomessa asuvat osake- ja/tai rahastosijoittajat, joiden pääasiallinen tulonlähde ei ollut sijoituksesta saatavat tuotot. Tutkimukseen osallistui yhteensä 80 piensijoittajaa. Saatuja tuloksia analysoitiin Webropolin, Microsoft Excelin sekä SPSS:n avulla.</p> <p>Suurin osa piensijoittajista tunsivat vastuulliseen sijoittamiseen liittyvän ESG-määritelmän ennestään. Yli puolet piensijoittajista ei kuitenkaan pidä sijoituskohteen vastuullisuutta yhtenä tärkeänä kriteerinä tehdessään sijoituspäätöstä. Tutkimuksessa löytyi tilastollinen merkittävyys vastuullisuus tiedon etsimisen ja heidän, jotka pitävät vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä välillä. Yleisimmiksi lähteiksi, joista piensijoittajat etsivät sijoituskohteiden vastuullisuustietoja olivat yritysten internetsivut ja eri arvopaperivälittäjien internetsivut. Nuorempi ikäluokka luotti sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon enemmän verrattuna keski-ikäisiin. Hieman yli puolet piensijoittajista koki, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta on vaikea löytää tietoa.</p>
Asiasanat Vastuullisuus, Sijoittaminen, ESG-kriteerit, Yritysvastuu

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoite ja tutkimusongelmat	2
1.2	Keskeiset käsitteet	3
2	Vastuullinen liiketoiminta	4
2.1	Corporate Governance	5
2.2	UN Global Compact	6
2.3	Vastuullisuusraportointi	7
2.4	Viherpesu	9
3	Vastuullinen sijoittaminen	11
3.1	ESG-tekijät	11
3.2	Vastuullisen sijoittamisen periaatteet PRI	13
3.3	Vastuullisen sijoittamisen strategiat	14
3.4	Vastuullisuusinformaatio	16
4	Empiirinen tutkimus	20
4.1	Tutkimusotteen valinta	20
4.2	Tutkimusmenetelmän valinta	21
4.3	Tutkimuksen analysointimenetelmät	23
5	Tutkimustulosten esittely	25
5.1	Piensijoittajien tietoisuus ja kokemukset vastuullisesta sijoittamisesta	29
5.2	Piensijoittajien kokemukset vastuullisuusinformaatiosta	34
5.3	Piensijoittajien suhtautuminen sijoituskohteiden vastuullisuustiedon etsimiseen	40
6	Pohdinta	43
6.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	43
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	46
6.3	Jatkotutkimusehdotukset	47
6.4	Oman oppimisen arviointi	48
	Lähteet	50
	Liitteet	55
	Liite 1. Saatekirje	55
	Liite 2. Kyselylomake	56
	Liite 3. Tilastollisten merkitsevyyksien taulukot	59

1 Johdanto

Vastuullinen sijoittaminen on noussut yhdeksi keskeisimmistä teemoista globaalissa talousmaailmassa viime vuosien aikana. Se heijastaa ihmisten kasvavaa huolta ympäristöstä, yhteiskuntavastuusta ja hyvästä hallintotavasta. Ensimmäisenä asiana vastuullisuudesta ja vastuullisesta sijoittamisesta tulee monelle mieleen ilmastonmuutos ja sen ehkäisy. Ilmastonmuutosta ja sen myötä tapahtuvaa luonnon kantokyvyn murtumista voidaankin jo pitää tämän hetken megatrendeinä (Dufva & Rekola 2023, 10). Kuitenkin viime vuosina maailmaa ravistaneet erilaiset kriisit, kuten koronaviruspandemia, Ukrainan sota ja energiakriisi ovat synnyttäneet uusia ulottuvuuksia vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisuuden merkitys sijoittamisessa ei enää rajoitu pelkästään eettiseen sijoittamiseen, jolloin sijoitetaan vain omien arvojen mukaan, vaan se on osa laajempaa sijoitusstrategiaa, jolla pyritään saamaan tuottoa samalla edistäen yhteiskunnan ja ympäristön positiivisia vaikutuksia.

Sijoittajien määrä Suomessa on nousussa. 34,7 %:lla suomalaisista on joko osakkeita tai rahastoja ja etenkin nuorten sijoittajien, 16–34-vuotiaiden, määrä on lähtenyt hurjaan kasvuun vuoden 2019 jälkeen. (Kurki-Suonio 21.9.2023.) Sijoittajamäärien kasvaessa on tärkeää tutkia ja selvittää heidän sijoittamiskäyttäytymistensä, jotta voidaan tunnistaa tekijöitä, mitkä edistävät tai estävät vastuullista sijoittamista, kehittää uusia vastuullisia sijoitusstrategioita sekä tarjota tietoa vastuullisuuden merkityksestä sijoittamisessa, jotta tulevaisuudessa tehtäisiin kestäviä sijoituspäätöksiä.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan vastuullista sijoittamista Suomessa piensijoittajien näkökulmasta. Tutkimus on rajattu sijoittajiin, jotka sijoittavat joko osakkeisiin, rahastoihin tai molempiin. Opinnäytetyön tietoperusta ja viitekehys keskittyvät tarkastelemaan yritys vastuuta ja vastuullista sijoittamista Suomessa. Luvussa kaksi keskitytään tarkemmin vastuulliseen liiketoimintaan, sen eri osaluokkiin ja raportointeihin. Luvussa kolme syvennyttään vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin, eri strategioihin ja lähestymistapoihin. Nämä kaksi käsitettä liittyvät vahvasti toisiinsa, sillä mikäli yritys ei toimi vastuullisesti, ei sen voida katsoa olevan vastuullinen sijoituskohte.

Internetistä löytyy loputtomasti erilaisia sijoituskohteita ja -mittareita, lisäksi melkein jokaiselta pankilta löytyy omia vastuullisia sijoitussalkkuja ja rahastoja. Näiden tutkiminen voi tuntua hankalalta ja aikaa vievältä. Onkin tärkeää ymmärtää millaista tietoa sijoittajat kaipaavat ja mistä he sitä etsivät. Opinnäytetyöni voi tarjota uusia näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta. Tämän avulla voidaan saada selville uusia näkökulmia ja ideoita kuinka vastuullista sijoittamista ja vastuullisia sijoituskohteita tulisi tuoda esiin ja kuinka vastuullisia sijoituskohteita kannattaisi markkinoida piensijoittajille. Valitsin tämän aiheen, koska olen itse kiinnostunut sijoittamisesta ja mielestäni vastuullisuus on

tänä päivänä tärkeä osa sijoittamista. Itse piensijoittajana koen, että eri sijoituskohteiden vastuullisuudesta on välillä vaikeaa löytää selkeää tietoa, joten halusin tutkia miten muut piensijoittajat kokevat tämän.

1.1 Työn tavoite ja tutkimusongelmat

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten piensijoittajat kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa. Opinnäytetyössä suoritetaan kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jonka tavoitteena on selvittää piensijoittajien tietoisuutta ja kokemuksia vastuullisesta sijoittamisesta. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää muun muassa tietävätkö piensijoittajat eri vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa, hakevatko he tietoa vastuullisuudesta tehdessään sijoituspäätöksiä sekä millaiseksi vastuullisuusinformaatio koetaan.

Tutkimuksen päätutkimuskysymys on:

Miten piensijoittajat kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa? Ottavatko he huomioon vastuullisuustekijöitä tehdessään sijoittamispäätöksiä sekä vaikuttavatko ne heidän sijoittamispäätöksiinsä.

Tutkimuksen pääongelmasta on johdettu kolme alakysymystä, jotka ovat:

1. Ovatko piensijoittajat tietoisia vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa?
2. Millaiseksi yritysten tuottama vastuullisuusinformaatio koetaan?
3. Onko sijoituskohteiden vastuullisuudesta helppoa saada tietoa?

Peittomatriisissa kerrotaan mitkä tietoperustan luvut, tutkimuksen kyselylomakkeen kysymykset ja siitä saadut tulokset auttavat kyseisen tutkimusongelman selvittämisessä (taulukko 1). Tutkimuksen kyselylomake on liitteenä 1.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Tutkimusongelma	Viitekehys (luvun numero)	Tulokset (luvun numero)	Lomakkeen kysymykset
Alaongelma 1. Kuinka tietoisia sijoittajat ovat vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa?	2.1–2.2, 3.1–3.2	5.1	1–10, 16
Alaongelma 2. Millaiseksi yritysten tuottama vastuullisuusinformaatio koetaan?	2.1–2.4, 3.4	5.2	11–12, 15
Alaongelma 3. Onko sijoituskohteiden vastuullisuudesta helppoa saada tietoa?	2.3, 3.3–3.4	5.3	11, 13–14

1.2 Keskeiset käsitteet

Tässä on lyhyesti selitettynä muutamia opinnäytetyön kannalta keskeisiä käsitteitä, jotka on hyvä ymmärtää opinnäytetyön sisällön sisäistämiseksi. Näitä termejä tullaan käsittelemään tarkemmin edempänä opinnäytetyössä.

ESG = on lyhenne englanninkielisistä sanoista *Environment*, *Social* ja *Governance*. Tämä tarkoittaa ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyviä asioita. (Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2020, 16.)

Piensijoittaja = sijoittaja, joka sijoittaa säästövarojaan saadakseen sijoituksistaan tuottoa. Päätulonlähde ei ole kuitenkaan sijoitukset. (Alexandria 26.4.2017.)

Sijoittaminen = erilaisten sijoitusinstrumenttien, kuten osakkeiden, rahastojen, joukkovelkakirjalainojen ostamista, omistamista ja myymistä. Tarkoituksena on saada voittoa. (Vero 2022.)

Viherpesu = kuluttajille annetaan harhaanjohtavaa mainontaa tuotteen tai palvelun ympäristöystävällisyydestä, mikä saa yrityksen näyttämään vastuullisemmalta. Esimerkiksi kerrotaan ympäristöväittämiä, joita ei voida todistaa. (Euroopan parlamentti 2024.)

Yritysvastuu = on yrityksen yhteiskuntavastuuta. Se tarkoittaa yrityksen sosiaalista, taloudellista ja ekologista vastuuta niiden liiketoiminnan vaikutuksista yhteiskuntaan, erilaisia lakeja ja sopimuksia noudattaen. (Knuutinen 2014, 19.)

2 Vastuullinen liiketoiminta

Yritys- ja yhteiskuntavastuu liittyvät nykyään merkittävästi jokaisen yrityksen liiketoimintaan. Yritysvastuulla tarkoitetaan yrityksen vastuuta toimintansa yhteiskunnallisista vaikutuksista. Jokaisen yrityksen toiminta vaikuttaa tavalla tai toisella yhteiskuntaan ja ympäristöön, mutta myös näillä kahdella tekijällä on vaikutuksia jokaisen yrityksen toimintaan. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 17.) Tähän liittyen yrityksen ja julkisen vallan suhteesta toisiinsa voidaan käyttää termiä yhteiskuntavastuu (eng. *corporate social responsibility*). Yrityksillä on taloudellisen vastuun lisäksi vastuu myös ympäristöstä ja ihmisistä. (Harmaala & Jallinoja 2012, 16.) Tässä luvussa tullaan käymään läpi tarkemmin yritys vastuuseen liittyviä tekijöitä sekä siihen liittyviä raportointityökaluja.

Yritysvastuu (eng. *corporate responsibility*) on laaja käsite ja siihen vaikuttaa monet eri sidosryhmät, lait ja säädökset. Yleisesti yritys vastuun jaetaan kolmeen eri osa-alueeseen, jotka ovat tiiviisti vuorovaikutuksissa toistensa kanssa. Ne ovat: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu ja ympäristövastuu. (Harmaala & Jallinoja 2012, 17.)

Taloudelliseen vastuuseen kuuluu muun muassa miten yritystoiminnasta saatavat tuotot jaetaan eri sidosryhmien kesken esimerkiksi: palkat, verot, yrityksen tekemät ostot. Lisäksi välillisiä vaikutuksia ovat muun muassa laajemmat yhteiskunnalliset vaikutukset kuten työllisyyteen liittyvät tekijät, eri innovaatioiden yhteiskunnalliset vaikutukset ja sijoittamispäätöksiin liittyvät vaikutukset. Ympäristötekijät vaikuttavat myös taloudelliseen vastuuseen, sillä yritysten tulee pohtia miten ympäristön muuttuminen ja ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan yrityksen liiketoimintaan tulevaisuudessa. (Niskala ym. 2013, 17–18.) Taloudellisen vastuun lähtökohtana ja vähimmäisvaatimuksena on paikallisten lakien ja säädösten noudattaminen. Yrityksillä on myös erillisiä toimintatapoja ja periaatteita, jotka määrittelevät kuinka taloudellista vastuuta toteutetaan. Näitä voivat olla riskienhallinta, sijoitussuunnitelmat, hinnoittelu- ja ostopolitiikka ja corporate governance eli hyvä hallintotapa. (Harmaala & Jallinoja 2012, 19–20.)

Yritysten sosiaalisiin vastuisiin kuuluu ensisijaisesti yrityksen henkilöstön työhyvinvointi. Henkilöstön työhyvinvointi sisältää muun muassa työturvallisuuden, henkilöstön kouluttamisen ja työehtosopimusten noudattamisen. Sosiaalisten vastuiden välillisiä vaikutuksia yhteiskuntaan on esimerkiksi työttömyyden vähentäminen yhteiskunnassa. Sosiaaliseen vastuuseen kuuluu myös avoin vuorovaikutus, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, tuotevastuu ja kuluttajansuoja. Sosiaalisiin vastuisiin liittyvät lait ja säädökset vaihtelevat paljon eri maissa. Hyvinvointivaltiossa sosiaalisia vastuita ohjaavat muun muassa ihmis- ja työoikeudet sekä laissa määritellyt pykälät työturvallisuudesta ja -

hyvinvoinnista. Kehittyvissä maissa puolestaan painotetaan usein työolojen parantamista, peruspalkan määrittämisessä sekä lapsityövoiman kitkemisessä. (Harmaala & Jallinoja 2012, 21.)

Yritysten ympäristövastuu tarkoittaa yrityksen pyrkimystä toimia ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla ja keinoja, miten se huolehtii kestävä kehityksen toteutumisesta sekä maapallomme säilymisestä seuraaville sukupolville. Ympäristövastuuta on muun muassa eri luonnonvarojen käyttö, kasvihuonepäästöjen ja ympäristöriskien minimoiminen, ympäristön monimuotoisuuden säilyttäminen ja jätteiden vähentäminen. Ympäristövastuu näkyy yritysten kaikissa prosesseissa. Se ulottuu tuotantoprosessien kehityksestä koko tuotteen tai palvelun elinkaareen loppuun, kierrätykseen asti. Yritysten tulisi tuntee liiketoimintansa ympäristövaikutukset sekä kehittää jatkuvasti toimintaansa. Yritysten tulee noudattaa ympäristölainsäädäntöä jätteiden kierrätyksessä, vesistöjen suojelemisessa, energian käytössä sekä tuotekehityksessä. (Harmaala & Jallinoja 2012, 22.)

2.1 Corporate Governance

Corporate Governancella eli suomeksi hyvällä hallinnolla, tarkoitetaan yrityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, jonka tehtävänä on määritellä yrityksen hallituksen ja johdon roolit, velvollisuudet ja suhde osakkeenomistajiin (Elinkeinoelämän keskusliitto s.a). Toisin sanoen se on ohjeistus, kuinka yritystoimintaa tulisi johtaa ja kontrolloida.

Suomessa Corporate Governancen perustana toimii Arvopaperimarkkinayhdistyksen ylläpitämä Suomen pörssiyritysten hallinnointikoodi. Hallintokoodi on kokoelmaohjeistus pörssiyrityksille hyvän hallinnoinnin ja raportoinnin suosituksista. Hallintokoodi koostuu suosituksista, jotka täydentävät lainsäädännön, kuten arvopaperimarkkinalain, osakeyhtiölain ja kirjanpitolain määrittämiä velvoitteita ja sen tavoitteena on yhtenäistää eri pörssiyritysten toimintatapoja sekä saada pörssiyritykset noudattamaan hyvää hallintotapaa toiminnoissaan. Corporate Governancen avulla pyritään saamaan myös yrityksen toimintaa avoimemmaksi sijoittajia kohtaan. (Arvopaperimarkkinayhdistys 2019, 7.)

Yrityksissä Corporate Governance tukena toimii usein johdon ja hallituksen lisäksi sisäinen tarkastus. Sen tehtävänä on tarkastella yrityksen kaikkia toimintoja sisältäpäin objektiivisesti. Sisäinen tarkastus tukee yrityksen riskienhallintaa, valvontaa, johtamista ja Corporate Governancen toteutusta ja raportoi niistä yrityksen hallitukselle. (Sisäiset tarkastajat ry s.a.)

2.2 UN Global Compact

UN Global Compact on YK:n perustama ja tällä hetkellä yksi isoimmista kansainvälisistä yritys vastuualoiteista. Sen tavoitteena on vahvistaa ja tukea yritysten yritys vastuuta ja auttaa yrityksiä löytämään uusia vastuullisempia liiketoimintamalleja. Global Compactiin sitoutuneiden organisaatioiden tulee noudattaa Global Compactin kymmentä periaatetta ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (*Sustainable Development Goals*). Suomessa aloitteeseen oli osallistunut 235 yritystä vuonna 2023 ja globaalisti jäsenmäärä on yli 20000. (UN Global Compact Network Finland 2023, 5–8.)

UN Global Compactin kymmenen periaatetta jakautuu neljään kategoriaan: ihmisoikeuksiin, työelämään, ympäristöön ja korruptionvastaisuuteen. Nämä kymmenen periaatetta, joita jäsenten tulee noudattaa ovat:

Ihmisoikeudet

Periaate 1: Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään.

Periaate 2: Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin. Työelämä

Periaate 3: Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista.

Periaate 4: Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista.

Periaate 5: Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista.

Periaate 6: Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.

Ympäristö

Periaate 7: Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa.

Periaate 8: Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa.

Periaate 9: Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä.

Korruption vastaisuus

Periaate 10: Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta. (UN Global Compact Network Finland s.a.a.)

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteena on köyhyyden poistaminen sekä kestävä kehitys ympäristö, talous ja ihmiset huomioon ottaen. Agenda 2030 -toimintaohjelmaan kuuluu yhteensä 17 tavoitetta, jotka ovat esitelty kuvassa 1. (UN Global Compact Network Finland s.a.b.)

Kuva 1. YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 tavoitteet (Suomen YK-liitto s.a)

2.3 Vastuullisuusraportointi

Yritysvastuun ja yritysten yhteiskuntavastuun noustessa yhä isommissa määrin ajankohtaiseksi, on myös vastuullisuusraportoinnin tärkeys kasvanut. Vastuullisuusraportoinnin tavoitteena on luoda läpinäkyvyyttä yrityksen toiminnasta ja se toimii myös osana yrityksen viestintää ja brändin rakentamista. Vastuullisuusraportoinnille ei ole olemassa yhtä tiettyä standardia, vaan yritykset voivat raportoida vastuullisuudestaan eri tavoin. Vastuullisuusraportointia on pääasiassa velvoitettu vain isommilta yrityksiltä ja pienemmille yrityksille se on ollut vapaaehtoista. Nyt kuitenkin uusien säädösten myötä vastuullisuusraportointivelvoite laajenee yhä pienemmille yrityksille. Uusien säädösten tavoitteena on parantaa yritysten vastuullisuuden vertailua ja se auttaa integroimaan yritysvastuun osaksi muita taloudellisia raportointeja. Vastuullisuusraporteista sijoittajat voivat etsiä tietoa yritysten yritys- ja yhteiskuntavastuusta, esimerkiksi tehdessään sijoituspäätöksiä. Seuraavaksi käydään läpi yleisimpiä vastuullisuusraportoinnin standardeja.

Yritysten vastuullisuusraportointi eri osa-alueista auttaa yrityksiä myös riskienhallinnassa. Vastuullisuusraportoinnin seurauksena yritys perehtyy omaan toimintaansa ja tarkastelee sitä eri näkökulmista. Tällöin se voi löytää erilaisia omaan toimintaan, kuten sidosryhmäsuhteisiin, lainsäädäntöön tai yrityksen imagoon liittyviä riskejä. Hyvän vastuullisuusraportoinnin avulla yritykset voivat tunnistaa ja ennakoita siihen kohdistuvia riskejä. Yritysten vastuullisuusraportointi voi lisäksi vaikuttaa pörssiyrityksen osakkeiden arvoon ja pääomakustannuksiin. Vastuullista yritystä pidetään yleensä hyvin johdetun yrityksen symbolina, tämä vähentää sijoittajien mielestä yritykseen kohdistuvaa

riskiä ja lisää sijoittajien varmuutta yritykseen ja voi näin lisätä sijoittajien määrää. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 99–100.)

GRI-standardi (*Global Reporting Initiative*) on kansainvälinen yritysten ja eri organisaatioiden vastuullisuusraportointimalli. GRI-standardien kehittäminen on aloitettu jo vuonna 1997 ja sen tavoitteena oli tehdä kansainvälinen raportointiohjeistus yritysten ympäristö- ja yritys vastuuraportointiin. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 106.) Standardin avulla saadaan yhteiset periaatteet kaiken kokoisille yrityksille, kuinka heidän tulisi raportoida liiketoimintansa vaikutuksista ihmisiin ja ympäristö- sekä talousvaikutuksista (GRI s.a).

GRI-standardit koostuvat yksittäisistä erillisistä standardeista, jotka ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. GRI-standardiin sisältyy yleisstandardit (eng. *Universal Standards*), jotka sisältävät yleiset ohjeistukset kaikille organisaatioille kestävän kehityksen raportoinnille, sektorikohtaiset standardit (eng. *Sector Standards*), jotka sisältävät toimialakohtaisia standardeja antamaan tarkempia ohjeistuksia olennaisista vastuullisuustekijöistä sekä aihekohtaiset standardit (eng. *Topic Standards*), joka sisältää kolme alasarjaa: taloudellisen vastuun standardit, ympäristövastuun standardit ja sosiaalisen vastuun standardit. (GRI s.a.) GRI-standardi sisältää sekä suosituksia että vaatimuksia. Mikäli yritys virallisesti raportoi GRI-standardien mukaisesti, tulee sen sisällyttää kaikki vaaditut tiedot raporttiin. Jos yritykset eivät halua tai pysty raportoimaan kaikkia GRI-standardien mukaisia tietoja, voi yritys myös valita tietyt standardit, joista raportoi ja tällöin vain viittaa GRI-standardeihin. (GRI s.a.b, 5.)

CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) on Euroopan Unionin kehittämä kestävyysraportointidirektiivi. Direktiivi otettiin käyttöön vuonna 2024 ja se velvoittaa yrityksiä raportoimaan kestävyysvaikutuksistaan osana yritysten toimintakertomusta. Uusi CSRD-direktiivi korvaa entisen NFRD-direktiivin (*Non-Financial Reporting Directive*). Direktiivissä vastuullisuusraportoinnin velvollisuus laajenee koskemaan yhä useampia yrityksiä, kuten suuria pörssiyrityksiä ja listaamattomia suuryrityksiä. Direktiivi tulee myös laajenemaan pk-yrityksiin vuoteen 2026 mennessä. (Rinta-Erkilä 29.08.2023.)

CSRD:ssä vastuullisuusraportointi myös standardisoituu ja yritysten tulee raportoida ESRS-standardien (*European Sustainability Reporting Standard*) eli eurooppalaisten kestävän kehityksen raportointistandardien mukaisesti. Tämän tarkoituksena on yhdenmukaistaa vastuullisuusraportointia, joka helpottaa sijoittajia ja muita eri sidosryhmään kuuluvia vastuullisuuden vertailussa. (European Commission s.a.) Tämä auttaa myös vähentämään yritysten viherpesua. Yritykset eivät voi olla raportoimatta tiettyjä tietoja näyttääkseen vastuullisemmalta.

SFDR (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*) on vuonna 2021 voimaan tullut kestävän rahoituksen tiedonantoasetus. Se pyrkii lisäämään rahoitusmarkkinoiden vastuullisuustoimien läpinäkyvyyttä sijoittajille lisäämällä vastuullisuus- ja kestävyystietojen saatavuutta ja ehkäisemään viherpesua finanssimarkkinoilla. Finanssimarkkinoilla toimivien yritysten tulee raportoida kuinka ESG-riskit ja kestävyysvaikutukset on huomioitu sijoituspäätöksissä. Asetus velvoittaa yritykset myös luokittelemaan rahoitustuotteensa kestävyysriskien perusteella artiklan 6, 8 tai 9 mukaan. Artikla 6:n mukaiset rahoitustuotteet, eivät ota huomioon vastuullisuus- ja kestävyystekijöitä. Artikla 8 mukaisten rahoitustuotteiden tulee edistää kestävyystekijöitä sijoitusprosesseissa. Lisäksi sijoituskohdeyhtiöiden tulee noudattaa hyvää hallintotapaa ja edistää ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviä asioita. Artikla 9 mukaiset rahoitustuotteet puolestaan tekevät ainoastaan kestäviä sijoituksia. Näistä rahoitustuotteista tulee antaa myös tarkempia vastuullisuustietoja, kuten mitä vastuullisuustekijöitä tuote edistää ja mikä on sen vastuullisuustavoite. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyysteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla 2088/2019.)

Näiden vastuullisuusraportointimallien lisäksi on olemassa muitakin vastuullisuuteen ja kestävyysteen keskittyviä raportointiohjeistuksia. Niiden avulla sijoittajat ja muut keskeiset sidosryhmät saavat spesifimpää vastuullisuusinformaatiota. Näihin lukeutuu muun muassa TCFD-suositukset (*Task Force on Climate-related Financial Disclosure*), jotka on kehitetty sijoittajille, pankeille ja vakuutusyhtiöille ilmastonmuutosraportointiin liittyvistä suosituksista, SASB (*Sustainability Accounting Standards Board*), joka on luonut toimialakohtaisia yhteiskunnallisia laskentatoimen standardeja, FSB (*Financial Stability Board*), joka antaa kansainvälisiä suosituksia finanssijärjestelmän toimintaan sekä IIRC (*International Integrated Reporting*), joka kehittää kansainvälistä viitekehystä integroituun raportointiin. (Financial Stability Board 2020; Hyrske ym. 2020, 286; IFRS Foundation s.a; Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 265.)

2.4 Viherpesu

Erilaisista vastuullisuusraportoinneista ja säädöksistä huolimatta vastuullisuuteen ja yritysvastuuseen liittyy myös riskejä, joista voi aiheutua haittaa niin itse yritykselle kuin sijoittajille. Viherpesua voidaan pitää yhtenä vastuulliseen liiketoimintaan liittyvänä riskinä ja väärinkäyttönä. Viherpesulla tarkoitetaan, että yritys harhaanjohtavasti markkinoi toimintaansa, tuotteita tai palveluitaan vastuullisempina, kuin ne todellisuudessa on. Näin yritys näyttäytyy ulospäin vastuullisemmalta, kuin mitä se oikeasti on. Viherpesua on muun muassa ympäristöväitteet, joihin ei ole todisteita, erilaiset kestävyysmerkinnät ja sertifikaatit, jotka eivät ole viranomaisten hyväksymiä sekä negatiivisten ympäristövaikutusten salaaminen. (Euroopan parlamentti 2024.)

Vastuullisessa sijoitustoiminnassa viherpesu voi näyttäytyä esimerkiksi sijoituskohteiden liiallisella vastuullisuusmarkkinoinnilla, rahastoissa saattaa esiintyä liiketoiminnoiltaan kyseenalaisia yrityksiä, jotka ovat ristiriidassa vastuullisuuden kanssa. Viherpesuksi voidaan katsoa myös se, että yritys liittyy erilaisiin vastuullisuusaloitteisiin, esimerkiksi YK:n Global Compact-aloitteeseen ilman, että noudattaa aloitteen periaatteita.

Viherpesu on tiiviisti kytköksissä yritys vastuuseen ja yritysten yhteiskuntavastuuseen. Yritysvastuun määritelmän mukaan yritykset ovat vastuussa ympäröivistä ihmisistä, taloudesta ja ympäristöstä. Viherpesu on ristiriidassa tämän kanssa, joten yritys, joka toimii yritys vastuun mukaisesti ei voi harjoittaa viherpesua. (Harmaala & Jallinoja 2012, 17.) Vastuullisten sijoituskohteiden suosion nousu, lisää huolta viherpesusta. Se vaikuttaa negatiivisesti yritysten imagoon ja se vähentää sijoittajien luottoa yritysten tuottamaa vastuullisuusinformaatiota kohtaa.

3 Vastuullinen sijoittaminen

Sijoittaminen on toimintaa, jossa pidetään hallussa ja käydään kauppaa erilaisilla sijoitusinstrumenteilla kuten osakkeilla, rahastoilla ja joukkovelkakirjoilla. Sijoittamisen tavoitteena on tuottaa voittoa sijoittajalle. Sijoittamiseen liittyy aina riski pääoman menettämisestä, jonka sijoittaja ottaa huomioon sijoituksensa tuottovaatimuksessa. Mitä suurempi riski liittyy sijoitukseen, sitä korkeampaa tuottoa sijoittaja vaatii. Sijoitustapoja ja -tyylejä on monia erilaisia, esimerkiksi eettinen sijoittaminen, filantrooppinen sijoittaminen, muutossijoittaminen, perinteinen sijoittaminen, vaikuttavuussijoittaminen ja vastuullinen sijoittaminen. Sijoitustyyliin vaikuttavat muun muassa suhtautuminen tuottoon, eri toimialojen poissulkeminen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden merkitys. (Hyrskke ym. 2020, 18.)

Vastuullinen sijoittaminen on lähtöisin eettisen sijoittamisen tyyliuunnasta, jossa sijoittaja poissulkee tiettyjä toimialoja ja yrityksiä, jotka ovat ristiriidassa omien arvojen kanssa (Hyrskke ym. 2020, 24). Vastuullinen sijoittaminen on laaja käsite ja sille on monia erilaisia määritelmiä. Pääasiassa sillä tarkoitetaan sijoittamista, jossa sijoituskohteiden päätöksenteossa huomioidaan sijoituskohteiden ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa eli ESG-tekijät (*Environmental, Social ja Governance*). Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteissa PRI:ssä (*Principles for Responsible Investment*) vastuullinen sijoittaminen on sijoitusstrategia tai toimintaa, jossa ESG-tekijät sisällytetään sijoituspäätöksiin ja omistajuuteen. (Finsif s.a.a.) Vastuullinen sijoittaminen ei rajoitu vain osake- ja rahastosijoittamiseen, vaan sitä voidaan myös hyödyntää monissa muissa sijoitusinstrumenteissa, kuten kiinteistö- ja pääomasijoituksessa. Tässä luvussa perehdytään tarkemmin ESG-määritelmään, vastuullisen sijoittamisen eri lähestymistapoihin sekä erilaisiin vastuullisen sijoittamisen raportteihin, joita sijoittajat voivat tutkia tehdessään sijoituspäätöksiä.

3.1 ESG-tekijät

ESG-termi on luultavasti yksi tärkeimmistä vastuulliseen sijoittamiseen liittyvistä käsitteistä ja siihen ei voi olla törmäämättä, kun perehtyy vastuulliseen sijoittamiseen. ESG tulee englannin kielen sanoista Environmental, Social ja Governance. Tällä tarkoitetaan sijoittamisessa ympäristötekijöiden, sosiaalisten tekijöiden ja hallintotavan ottamista huomioon tehdessä sijoituspäätöksiä. Kuvassa 2 on kolmpilarimalli vastuullisen sijoittamisen eri osa-aleista. (Hyrskke ym. 2020, 69.) Kolmpilarimallissa, jokainen ESG:n eli vastuullisuuden osa-alue on kuvattu omana palkkina, jonka alle on kerätty yleisimpiä tekijöitä, joita sijoittaja voi huomioida tehdessään sijoituspäätöstä. Myös

jokaisen yrityksen olisi hyvä huomioida nämä vastuullisuustekijät omassa toiminnassaan osana riskienhallintaa.

ESG-tekijöiden huomioiminen sijoituspäätöksissä

Ympäristövastuu	Sosiaalinen vastuu	Hallintotapa
<ul style="list-style-type: none"> • Standardit ja sertifikaatit • Ympäristöperiaatteet • Ilmastonmuutoksen hillitseminen • Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen • Energiatehokkuus • Sijoitusten vaikutus ympäristöön 	<ul style="list-style-type: none"> • Standardit ja sertifikaatit • Ihmisoikeudet • Henkilöstön hyvinvointi • Lastenoikeudet • Yhteisöt, joihin sijoituksilla on vaikutuksia • Tuotevastuu 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallituksen valinta ja riippumattomuus • Korruption ja lahjonnan vastaiset toiminnot • Toimitusjohtaja ja johtoryhmä • Yhtiökokoukset • Verojen maksaminen

Kuva 2. Kolmpilarimalli vastuullisen sijoittamisen eri osa-alueista (mukaiillen Hyrske ym. 2020, 69)

Ympäristövastuu (*Environmental*) ESG:n osana tarkoittaa sijoituskohteen ympäristöasioiden huomioimista. Tämän mittaamiseen on olemassa erilaisia mittareita. Ympäristötekijöiden vastuullisuusmittareina toimivat muun muassa kasvihuonekaasupäästöt. Nämä voidaan jakaa scope 1-päästöihin, joita ovat kaikki ne päästöt, joita yritys itse tuottaa ja joihin se voi suoraan vaikuttaa, scope 2-päästöihin, joita ovat tuotannon epäsuorat ostoenergiapäästöt sekä scope 3 GHG päästöihin, joita ovat kaikki epäsuorat päästöt, joita syntyy tuotteiden tai palveluiden loppukäytöstä. Myös yritysten hiilijalanjäljellä ja päästöintensiteetillä voidaan mitata kasvihuonekaasupäästöjä. Yritysten ympäristövastuullisuusmittaristoina toimii myös hiilineutraaliustavoitteet, ilmastostrategianolemassaolo, energian- ja vedenkulutus, jätteenhallinta, ympäristöystävälliset liiketoiminnot sekä mahdolliset ympäristörikkomukset. (Finsif s.a.a.)

Sosiaalinen vastuu (*Social*) ESG:n osana tarkoittaa erilaisten sosiaalisten tekijöiden huomioimista sijoituskohteena olevan yrityksen toiminnassa. Yrityksen sosiaalisen vastuun piiriin kuuluvat kaikki ne ihmiset, joihin yrityksen liiketoiminta vaikuttaa, esimerkiksi työntekijät, alihankkijat ja yhteisöt, joiden lähellä liiketoimintaa tapahtuu. Sosiaaliseen vastuuseen kuuluvat myös yrityksen tuotteiden yhteiskunnalliset vaikutukset. Sosiaalisten vastuiden mittaristoina toimivat muun muassa

ihmisoikeudet, työtyytyväisyys, asiakastyytyväisyys, työterveys sekä mahdolliset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät rikkomukset. (Finsif s.a.a.)

Hyvällä hallintotavalla (*Governance*) ESG:n osana tarkoitetaan, että yritys noudattaa lakeja ja on sitoutunut toimimaan erilaisten ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Hyvään hallintotapaan kuuluu myös vastuu korruptiosta, lahjonnasta, syrjimisestä sekä vaikutusmahdollisuus. Hyvän hallintotavan mittaristoina toimivat muun muassa yrityksen työntekijöiden monimuotoisuuden toteutuminen, hallituksen rakenne, Code of Conductin olemassaolo, GDPR:n toteutuminen, korruption ja lahjonnan vastaisen toiminnan ohjeet, vastuullisuusasioiden johtaminen, kuten vastuullisuus raportointi ja sen julkaiseminen, sijoituskohteen määrittelemät olennaiset vastuullisuusasiat ja mittarit niiden seurantaan sekä mahdolliset hyvään hallintotapaan liittyvät rikkomukset. (Finsif s.a.a.)

Kuten huomataan, yllä olevat ESG osa-alueiden tekijät ovat samoja, joita yritysten tulee käydä läpi arvioidessaan yritysvastuutaan (Hyrskke ym. 2020,69). Tästä nähdään, että yritysvastuu ja vastuullinen sijoittaminen liittyvät tiiviisti toisiinsa. Yritysten yritysvastuun osa-alueet heijastuvat yritysten yritystoimintaan ja sitä kautta myös arvioidaan yrityksen vastuullisuutta sijoituskohteena. Tutkimusten mukaan yritysten ESG-tekijöiden huomioimisella on myös positiivisia vaikutuksia yrityksen talouteen, kuten yrityksen pääoman tuottoprosenttiin sekä kokonaispääoman tuottoprosenttiin etenkin pidemmällä aikavälillä (Whelan, Atz, Van Holt & Clark 2021. 5–7).

3.2 Vastuullisen sijoittamisen periaatteet PRI

YK on julkaissut vuonna 2006 vastuullisen sijoittamisen periaatteet PRI (*Principles for Responsible Investment*). PRI periaatteet käsittelee vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä ympäristö-, sosiaalisten ja hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioonottamista sijoittamisessa, joten ESG-asiat ovat tärkeässä osassa PRI:tä. PRI periaatteisiin sitoutuminen on vapaaehtoista, mutta sijoitusorganisaatiot, jotka allekirjoittavat PRI periaatteet sitoutuvat noudattamaan niitä sijoitusstrategioissaan ja toiminnassaan. Suomessa oli vuonna 2022 jo 57 PRI:n allekirjoittanutta organisaatiota ja globaalisti allekirjoittaneiden määrä on yli 5000. (Finsif 2022, 4–5.)

PRI:n kuusi periaatetta on:

- ESG-tekijöiden liittäminen osaksi sijoitusprosesseja.
- Aktiivinen toimiminen omistajana ja ESG-tekijöiden sisällyttäminen omistajakäytäntöihin.
- Sijoituskohteiden ESG-raportointi ja sen edistäminen.
- Vastuullisen sijoittamisen käyttöönoton edistäminen.
- Vastuullisen sijoittamisen edistäminen yhdessä muiden organisaatioiden kanssa.
- Raportoiminen miten ESG-tekijät on sisällytetty toimiin sekä saavutuksista. (Finsif s.a.b.)

3.3 Vastuullisen sijoittamisen strategiat

Koska vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen on todella laaja käsite, ei vastuulliselle sijoittamiselle ole olemassa vain yhtä oikeaa tapaa, vaan sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Tässä kappaleessa käydään läpi yleisimpiä strategioita, joita sijoittaja voi käyttää vastuullisen sijoittamisen harjoittamiseksi.

Poissulkustrategia on yksi vanhimmista vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista. Tässä strategiassa sijoituskohteista poissuljetaan sijoittajan arvojen vastaisia sijoituskohteita. Sijoituskohteista voidaan poistaa epäeettisiä tai vastuuttomia yrityksiä tai toimialoja. Sijoittajan täytyy itse määrittää kriteerit, joiden mukaan yritysten ja toimialojen poissulkua toteutetaan ja joihin hän ei halua sijoittaa. Poissulkemiseen on monia erilaisia vaihtoehtoja. Yleisimpiä poissulkustrategian kohteina ovat aseisiin, tupakkaan ja hiileen liittyvät toimialat ja yritykset. Yhtenä lähestymistapana on myös normipohjainen poissulkeminen, jossa poissulkukriteerinä käytetään muun muassa kansainvälisiä normeja, esimerkiksi YK:n Global Compact -aloitteen vastaisia yrityksiä. (Finsif s.a.a.)

Tähän strategiaan liittyy kuitenkin jonkin verran haasteita. Jos poissulkukriteerien määrittelynä on esimerkiksi sijoittajien käsitys vastuullisuudesta, löytyy tälle määrittelylle useita eri näkemyksiä eri sijoittajien kesken. Toisena haasteena on täydellinen poissulku, jota esiintyy erityisesti suurten yritysten kohdilla, joissa yritys tuottaa monia eri tuotteita tai palveluita. Tällöin sijoittajan täytyy valita sallitaanko nollatoleranssin sijasta esimerkiksi jokin tietty prosenttiosuus kyseiselle toimialalle. (Hyrskke ym. 2020, 117–118.)

Suosimisstrategiassa sijoittaja suosii yrityksiä tai toimialoja, joita hän pitää vastuullisina. Toisin sanoen tämä on edellisen poissulkustrategian vastakohta. Tässä aktiivisesti etsitään tiettyjä vastuullisia toimialoja. Suosimisstrategiassa ei ole vain yhtä tiettyä käytäntöä vaan sijoittajilla voi olla useita eri suosimiskriteereijä. (Hyrskke ym. 2020, 120.) Best-in-Class-menetelmässä eli toimialansa parhaissa -menetelmässä, sijoittajat arvioivat ESG-arvosanoja ja sen perusteella järjestävät sijoituskohteet paremmuusjärjestykseen. Valinta tehdään valitsemalla indeksi, jonka yhtiöt jaetaan toimialaluokkiin. Eri toimialaluokkien ESG-arviot laitetaan paremmuusjärjestykseen ja valitaan tietyt painotukset jokaiselle toimialalle, joiden joukosta valitaan sijoituskohteet. Suosimisstrategian haasteena on, että eri yritykset ja toimijat painotavat vastuullisuudessa erilaisia tekijöitä. Tämän takia yritysten väliset ESG-analyysien painotukset saattavat erota toisistaan ja niiden vertailu voi olla haastavaa. (Finsif s.a.a.)

Finsifin markkinatutkimuksen mukaan (Finsif 2022, 20) ESG-integrointi on käytetyin vastuullisen sijoittamisen strategia Suomessa. Sen tarkoituksena on ESG-kriteerien huomioiminen

sijoituspäätöksissä taloudellisten tekijöiden lisänä (Hyrskke ym. 2020, 141). ESG-tekijöiden uskotaan vaikuttavan positiivisesti sijoituskohteiden tuottoprofiiliin pitkällä aikavälillä. Haasteena ESG-integraatiostrategiassa on se, että eri sijoittajilla ja yrityksillä on eri painotuksia ja tavoitteita vastuullisuudessa ja kuinka nämä tärkeimmät tekijät löydetään. (Finsif s.a.a.)

Teemasijoittaminen sijoitusstrategiana tarkoittaa sijoittamista jonkin tietyn ennalta valitun teeman, kuten kestävä kehityksen, ihmisoikeuksien tai uusiutuvan energian mukaan. Kestävä sijoittaminen on määritelty Euroopan Unionin tasolla ja sillä tarkoitetaan sijoittamista taloudelliseen toimintaan, joka edistää ympäristötavoitetta, kuten uusiutuvaan energiaan, edistää yhteiskunnallisia tavoitteita, kuten eriarvoisuuden torjuntaa sekä sijoitusta inhimilliseen pääomaan, esimerkiksi heikoissa asemassa oleviin yhteisöihin. Sijoituskohteet eivät saa myöskään aiheuttaa haittaa edellä mainituille vastuullisuustavoitteille. Haasteena sijoitusstrategiassa on saada kaikki sijoituskohteet teeman mukaiseksi. Mikäli jokin sijoituskohde poikkeaa teemasta, katsotaan käytettävän suosimisstrategiaa. (Finsif s.a.a.)

Yksi vastuullisen sijoittamisen strategia on niin sanottu aktiivinen omistajuus, jolla tarkoitetaan sijoittajan eli arvopaperin omistajan suhdetta yrityksen johtoon ja toimintaan. Sijoittaja käyttää omistajaoikeuksiaan esimerkiksi yhtiökokouksissa ja pyrkii aktiivisesti edistämään yritystoiminnan vastuullisuutta ja riskien pienentämistä. Myös aktiiviseen omistajuusstrategiaan liittyy haasteita. Strategian tavoitteena on saada sijoituskohteena toimiva yritys toimimaan vastuullisemmin, voidaankin kyseenalaistaa onko kyseistä sijoituskohdetta kannattavaa omistaa vai tulisiko se myydä. (Finsif s.a.a.; Hyrskke ym. 2020, 125.)

Vaikuttavuussijoitusstrategiassa sijoituksilla pyritään laajempaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Ajatuksena on, että sijoituksella vaikutusta vain, mikäli yhteiskunnallinen muutos on mahdollista sijoituksen ansiosta. Tämän sijoitusstrategian haasteena on vaikuttavuuden todentaminen ja mittaaminen. Vaikuttavuussijoittamisessa lähtökohtana on oletus, että ilman sijoitusta muutosta ei tapahdu. Tällaista ei kuitenkaan voida todentaa millään tavalla. Useita rahastoja myös markkinoidaan sijoittajille vaikuttavuusrahastoina, vaikka ne eivät todellisuudessa täytä vaikuttavuussijoitusstrategian kriteereitä. (Finsif s.a.a.)

Parhaimman vastuullisen sijoitusstrategian valintaan vaikuttavat monet eri tekijät, kuten resurssit, periaatteet, tavoitteet ja varallisuus. Jokainen vastuullinen sijoittaja voi itse valita itselleen parhaimman lähestymistavan. Suorissa sijoituksissa sijoittajalla itsellään on laajemmat mahdollisuudet valita omat strategiat ja ESG-ratkaisut, kun taas rahastosijoittamisessa rahastoyhtiöt tekevät strategiat ja laativat erilaisia ESG-kriteereitä noudattavia rahastoja, joihin sijoittaja sitoutuu. Eri

vastuullisuusstrategiat eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan niitä voidaan myös hyödyntää samanaikaisesti. (Finsif s.a.a.)

3.4 Vastuullisuusinformaatio

Sijoittajilla on monia erilaisia lähteitä, joista he voivat etsiä tietoa sijoituskohteiden vastuullisuudesta ja löytää vastuulliset sijoituskohteet. Eri sijoituskohteilla ja -instrumenteilla vastuullisuustietoja löytyy usein monista eri paikoista. Tässä kappaleessa käydään läpi muutamia yleisimpiä työkaluja ja lähteitä, joita piensijoittajat voivat hyödyntää vastuullisten osake- ja rahastosijoituskohteiden arvioimisessa ja valinnassa.

Osakkeisiin sijoittaessa sijoittaja itse päättää, minkä yrityksen osakkeisiin hän sijoittaa. Sijoittajalla itsellään on mahdollisuus vaikuttaa ja päättää itselleen tärkeimmät vastuullisuusnäkökulmat ja -kriteerit, joita hän huomioi. Rahastosijoittamisessa puolestaan salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset, mutta sijoittaja voi itse päättää sijoittaa erilaisiin vastuullisiin rahastoihin, kuten kestävän kehityksen teemarahastoihin, vastuullisiin osakerahastoihin ja vastuullisiin osakeindeksirahastoihin. (Hyrskke ym. 2020, 145–149.) Sijoittaja voi perehtyä yritysten vastuullisuuteen esimerkiksi etsimällä tietoa yritysten internetsivuilta, perehtymällä erilaisiin yritysten julkaisemiin vastuullisuusraportteihin, tutkia erilaisia ESG-luokituksia ja -raportteja sekä tutkimalla eri yrityslistoja vastuullisimmista yrityksistä.

Global 100 -lista on Kanadalaisen Corporate Knights yrityksen vuosittain julkaisema lista maailman vastuullisimmista yrityksistä. Lista jaottelee yrityksiä huomioiden vastuullisuuden eri ulottuvuudet. Luokittelussa tarkastellaan yritysten hiilipäästöjen ja jätteiden vähentämistä, johto- ja hallitustason tasa-arvoa, kestävästä kehitystä tukevia tuotteita sekä yleistä vastuullisuustyötä. Vastuullisuuden eri osa-alueiden arviointi vaihtelee eri toimialojen kesken, mutta kaikilla yrityksillä kestävästä kehitystä tukevien tuotteiden ja palveluiden osuus on suurin. (Hyrskke ym. 2020, 216–217.) Suomalaisista yrityksistä korkeimpana listalla on vuonna 2024 Neste Oyj, joka sijoittui sijalle 19 (Corporate Knights 2024a).

The Sustainability Yearbook on RobecoSAM yrityksen tuottama raportti maailman vastuullisimmista edelläkävijäyrityksistä eri toimialoilta. Raportin tuloksissa hyödynnetään yrityksille annettavaa kyselyä ja tuloksia analysoidessa huomioidaan Dow Jones Sustainability indeksi. The Sustainability Yearbook raportti sisältää arviot 60:stä eri toimialasta ja 15 % jokaisen toimialan parhaista yrityksistä pääsee raporttiin. (Hyrskke ym. 2020, 219–2020.) Suomalaisista yrityksistä vuonna 2024 The Sustainability Yearbook raportille on päässyt Neste Oyj öljy ja kaasujalostus ja markkinointi

toimialalle, UPM Kymmenen Oyj paperi- ja metsätuotteet toimialalle sekä Valmet Oyj konepajateollisuus toimialalle (S&P Global 2024.)

Clean200 -lista on Kanadalaisen Corporate Knights yrityksen sekä Kalifornialaisen As You Snow yrityksen yhteistyössä tekemä lista pörssiyrityksistä, jotka ovat puhtaan talouden edelläkävijöitä sekä edistävät liiketoiminnallaan kestävää kehitystä. Suomalaisista yrityksistä vuonna 2024 korkeimpana listalla on Outokumpu Oyj, joka sijoittui sijalle 33. (Corporate Knights 2024b.)

Sustainalytics on Morningstar yrityksen omistama yritysten ESG-riskiluokituksia analysoiva ja julkaiseva sivusto. Sustainalytics analysoi yritysten hallitsemattomia ja niihin kohdistuvia vastuullisuusriskejä ja vertailee niitä muihin saman toimialan yrityksiin. ESG-riskiluokituksen pisteytyksessä huomioidaan erilaisia tekijöitä: määritellään ESG riskitekijät alatoimialalle, tutkitaan miten yritys vähentää riskitekijöitä, huomioidaan hallitsemattomat riskit, joihin yritys itse ei voi vaikuttaa sekä hallitut riskit, joihin yrityksellä on mahdollisuus itse vaikuttaa. Lopulta eri tekijöiden pisteet lasketaan yhteen ja saadaan ESG riskiluokitusarvo. (Sustainalytics s.a.a.) Esimerkiksi Suomalainen UPM Kymmenen Oyj:n ESG riskiarvio on tällä hetkellä 16.0, joka kertoo matalasta riskistä. Luokittelu on asteikolla 0–40, jossa 0 kertoo matalasta riskistä ja 40 kertoo vakavasta riskistä. Paperi- ja metsätoimialalla yritys sijoittuu sijalle 10/85, jossa ensimmäisellä sijalla olevalla on kaikkein matalin riskiarvio. (Sustainalytics s.a.b.)

S&P Global ESG Scores mittaa yritysten suorituskykyä ja hallintaa merkittävässä ESG-riskeissä ja mahdollisuuksissa. Analysointimenetelminä pisteytyksessä käytetään yrityksiltä saatavaa tietoa, sidosryhmä analyysijä ja eri tiedotusvälineiden tuottamaa informaatiota. S&P Global ESG Scores arvioi yritykset asteikolla 0–100, jossa mitä vastuullisempi yritys on sitä korkeamman arvon se saa, lisäksi se erittelee arvon ympäristön, yhteiskunta- ja hallintotapatekijöiden mukaan. Sivusto vertaa yrityksen saamaa arvosanaa myös muihin saman toimialan yrityksiin. (S&P Global s.a.a.) Esimerkiksi Kesko Oyj:n S&P Global ESG Score on 77 (S&P Global s.a.b.).

MSCI vastuullisuusarviointi (eng. *MSCI ESG Rating*) mittaa yritysten taloudellisesti merkittävien ESG-riskien ja -mahdollisuuksien hallintaa. Vastuullisuusarvioinnissa tarkastellaan yrityksen toimialaa sekä itse yritystä. (MSCI s.a.a.) MSCI vastuullisuusluokittelussa riskit jaetaan kolmeen kategoriaan: ympäristö-, sosiaaliset- ja hallintoriskit. Nämä sisältävät yhteensä kymmenen alakategoriaa, kuten ilmastonmuutos, inhimillinen pääoma ja yrityskäyttäytyminen ja nämä jakautuvat vielä omiin alaongelmiin. Nämä kaikki arvioidaan ja pisteytetään eri painotuksia käyttäen. (MSCI s.a.b.) Yritykset arvioidaan arvosanoin AAA-CCC, jossa AAA on paras tulos ja puolestaan CCC on

huonoin arvosana (MSCI s.a.a). Esimerkiksi tällä hetkellä Neste Oyj:n MSCI vastuullisuusarvosana on AAA ja se sijoittuu oman toimialansa 5 % parhaimmiston joukkoon (MSCI s.a.c).

On olemassa erilaisia ESG-indeksejä, joita eri rahastot käyttävät. Erilaisia vastuullisia indeksejä on muun muassa MSCI ESG Leaders -indeksit, MSCI ESG Select -indeksit, Dow Jones Sustainability -indeksit ja S&P 500 ESG -indeksi. Jokaisella indeksillä on omat vastuullisuuskriteerinsä, joita se käyttää valitessaan mitä yrityksiä rahastoon sisällytetään. Erilaisia vastuullisuuskriteereitä ovat esimerkiksi se, että yrityksellä ei saa olla kansainvälisiä normirikkomuksia, yrityksen MSCI:n tuottama ESG-luokitus tulee olla tietyllä tasolla, tietyt toimialat poissuljetaan kokonaan, valitaan parhaat kestävän kehityksen täyttävät yritykset tietyiltä toimialoilta sekä poissuljetaan Global Compact -periaatteita rikkovia yrityksiä. ESG-indeksejä voidaan käyttää myös vertailuindekseinä, tällöin valitaan sijoituskohteet, joissa ESG-profiili on matalampi kuin vertailuindeksissä. (Hyrskke ym. 2020, 159–160.)

CDP (entinen Carbon Disclosure Project) on voittoa tavoittelematon järjestö, jonka tarkoituksena on tukea ja tarjota tietoa yrityksille eri ilmastotekijöiden vaikutuksista, riskeistä ja hallitsemisesta ja auttaa yrityksiä raportoimaan niistä. CDP julkaisee joka vuosi listan yrityksistä, joissa niitä arvioidaan ilmastomuutoksen, metsien ja vesien osalta. Arviointi ja pisteytys tehdään CDP:n kyselyn perusteella ja eri kategoriat arvostellaan A-F asteikolla. (CDP s.a.a.) Vuonna 2023 Suomalaisista yrityksistä esimerkiksi Elisa Oyj sai ilmastomuutuskategoriassa arvosanan A ja UPM Kymmeneen sai arvosanan A sekä ilmastomuutos- että metsäkategorioissa (CDP s.a.b).

ISS (*Institutional Shareholders Service*) yhtiö on luonut ISS ESG Corporate Rating luokituksen. Yritykset luokitellaan ESG-asioiden sekä tulevaisuuden odotusten perusteella. Luokituksessa hyödynnetään yritysten ulkopuolelta saatavaa tietoa sekä yritysten itsensä tarjoamaa vastuullisuustietoa. Yritykset luokitellaan A+:sta D:-seen. ESG Corporate Rating luokituksen lisäksi yritys antaa Governance QualityScore sekä SDG Impact Rating arviot. Governance QualityScore kertoo yrityksen hallintoriskistä, joka arvioidaan asteikolla 1-10, jossa pienempi luku kertoo pienemmästä riskistä ja SDG Impact Rating kertoo kestävän kehityksen vaikutuksista ja sitä arvioidaan välillä -10 - +10. (ISS s.a.a.) Tällä hetkellä esimerkiksi Neste Oyj:n ESG Corporate Rating on B-, Governance QualityScore on 1 ja SDG Impact Rating on 0,7 (ISS s.a.b).

Joutsenmerkki on lanseerannut sijoitusrahastoille sertifikaatin, joka auttaa sijoittajia löytämään ympäristön kannalta kestäviä rahastoja. Joutsenmerkin saamiselle on tietyt kriteerit ja organisaatio valvoo rahastojen vastuullisuustavoitteiden toteutumista. Kriteereitä on yhteensä 25 liittyen muun muassa tiettyjen toimialojen poissulkemiseen, ESG-analyysien tekemiseen ja avoimeen viestintään.

(Hyrskel ym. 2020, 210.) Tällä hetkellä Suomessa on 13 Joutsenmerkin saanutta rahastoa (Ympäristömerkintä Suomi Oy s.a).

4 Empiirinen tutkimus

Tutkimusstrategiat jaetaan teoreettiseen tutkimukseen eli tutkimukseen, jossa hyödynnetään jo olemassa olevaa tietoa ja empiiriseen eli havainnoivaan tutkimukseen (Heikkilä 2014, 12). Tutkimusstrategia yleisesti ohjaa niitä valintoja ja menetelmiä, joita tutkimuksessa voidaan käyttää (Jyväskylän yliopisto 2014). Tässä opinnäytetyössä keskitytään empiiriseen tutkimukseen, koska opinnäytetyön tutkimusosio on tehty empiirisen tutkimuksen periaatteita käyttäen. Empiirisessä tutkimuksessa tavoite on löytää vastaus erilaisista tutkimusongelmista johdettuihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimusongelma on aihe, jonka ympärille tutkimus rakentuu ja johon tutkimuksella yritetään löytää vastaus. (Heikkilä 2014, 12.)

Empiirinen tutkimus jaetaan kvantitatiiviseen eli määrälliseen ja kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimusotteeseen. Tutkimusotteen valintaan vaikuttavat muun muassa tutkimuksen tarkoitus, tutkimusongelma ja millaista tietoa tarvitaan. Joissakin tutkimusongelmissa voidaan hyödyntää molempia tutkimusotteita tarkemman analyysin saamiseksi. (Heikkilä 2014, 14–15.) Seuraavaksi tarkastellaan tarkemmin näitä tutkimusotteita sekä käydään läpi tämän opinnäytetyön tutkimuksen tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmiä sekä tulosten analysointimenetelmiä.

4.1 Tutkimusotteen valinta

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on tilastollista tutkimusta. Tällä tutkimusmenetelmällä pyritään saamaan numeerinen lukuarvo tutkittavasta aiheesta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuskysymykset ovat usein muotoa: mikä, missä, kuinka usein ja kuinka paljon. Tiedonintressinä eli tavoitteena on kausaalisuus. Eli tämän avulla tutkitaan eri asioiden tai ilmiöiden välisiä suhteita, mutta se ei kerro mitkä tekijät ovat johtaneet kyseisen asian tai ilmiön syntyyn. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää, että otos eli perusjoukosta valittu alkioiden joukko, on suuri. Näin saatuja tutkimustuloksia voidaan yleistää suurempaan joukkoon. (Heikkilä 2014, 15.)

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii taas ymmärtämään erilaisia ilmiöitä ja asioita. Tutkimuskysymykset ovat usein muotoa: miksi, miten ja millainen. (Heikkilä 2014, 15.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuskohde eli harkinnanvaraisesti valittu näyte on usein pieni ja tarkasti valittu. Tämä tutkimusote valitaan usein silloin, kun tutkimuksen aihe on tuntematon ja sitä halutaan kasvattaa ymmärrystä kyseisestä aiheesta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 104–105.) Kvalitatiivisen tutkimuksen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat muun muassa valmiiden aineistojen käyttö, kyselyt, erilaiset haastattelut kuten teemahaastattelut ja ryhmäkeskustelut sekä havainnointi (Heikkilä 2014, 15–16).

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusaineisto voidaan kerätä muun muassa erilaisista tilastoista, rekistereistä tai erilaisilla kyselyillä. Kyselyitä voidaan toteuttaa postikyselyllä, puhelinhaastattelulla tai informoidulla kyselyllä. Kyselytutkimusta, jossa aineisto kerätään suunnitelmallisesti tutkimuslomaketta käyttäen samalla tavalla kaikilta, kutsutaan survey-tutkimukseksi. Kyselylomakkeen hyötynä on se, että sen saa helposti jaettua nopeasti suurelle joukolle ihmisillä, koska kvantitatiivisessa tutkimuksessa otoskoon tulisi olla suuri. Yhtenä riskinä kvantitatiivisessa tutkimuksessa onkin se, että vastausten määrä jää pieneksi, jolloin tuloksia ei voi pitää tarpeeksi luotettavina, että niitä voisi yleistää koskemaan koko perusjoukkoa. (Heikkilä 2014, 16–17.)

Tutkimusote valitaan aina tutkimusongelman, tutkimuskysymysten ja tutkimuksen tavoitteiden mukaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa voidaan hyödyntää myös kvalitatiivista tutkimusotetta esimerkiksi käyttämällä avoimia kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa näitä tulee kuitenkin analysoida kvantitatiivisin menetelmin. (Vilka 2021, luku 3.)

Tämän opinnäytetyön päätutkimusongelma on miten piensijoittajat kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa? Ottavatko he huomioon vastuullisuustekijöitä tehdessään sijoittamispäätöksiä. Tutkimuksen pääongelmasta johdetut alaongelmat ovat:

- Ovatko piensijoittajat tietoisia vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa?
- Millaiseksi yritysten tuottama vastuullisuusinformaatio koetaan?
- Onko sijoituskohteiden vastuullisuudesta helppoa saada tietoa?

Tässä tutkimuksessa päädyttiin käyttämään kvantitatiivista tutkimusotetta, koska tavoitteena on saada yleiskuvaus kyseisestä vallitsevasta ilmiöstä. Tutkimuksessa tavoitteenani oli saada selaista tutkimustietoa, että sitä voidaan yleistää koskemaan kaikkia piensijoittajia Suomessa. Tutkimuksessa oli kahdessa kysymyksessä käytetty kvalitatiivista tutkimusotetta eli avoimia kysymyksiä, koska tutkimuksessa haluttiin ymmärtää syvemmin piensijoittajien ajatuksia ja mielipiteitä kyseisestä ilmiöstä.

4.2 Tutkimusmenetelmän valinta

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Aineistonkeruumenetelmänä oli sähköinen kyselylomake, joka tehtiin sähköisellä Webropol-kyselyohjelmalla. Sähköinen kyselylomake mahdollisti tutkimuskyselyn jakamisen nopeasti suurelle ihmisjoukolle sekä vastaajien pysymisen anonyymeinä. Kyselylomakkeen kysymykset suunniteltiin niin, että ne vastaavat tutkimusongelmaan ja siitä johdettuihin alaongelmiin. Kyselylomake toteutettiin suomen kielellä, sillä opinnäytetyö kirjoitettiin suomeksi.

Tutkimus suoritettiin otantatutkimuksena, koska perusjoukko on kooltaan suuri. Perusjoukkona eli tutkimuksen kohderyhmänä on piensijoittajat Suomessa ja heistä otettiin otanta. Otantamenetelmänä tutkimuksessa käytettiin ei-todennäköisyysotantamenetelmiin kuuluvaa mukavuusotantaa. Tätä menetelmää käytetään usein silloin, kun aineistoa kerätään ilman harkintaa esimerkiksi sähköisellä kyselylomakkeella. (Heikkilä 2014, 39.) Opinnäytetyössä resurssit ovat rajallisia, joten tästä syystä mukavuusotanta valikoitui tämän tutkimuksen otantamenetelmäksi.

Tutkimuksen perusjoukkoon kuuluvat kaikki Suomessa asuvat rahastoihin ja/tai osakkeisiin sijoittavat piensijoittajat eli henkilöt, joiden pääasiallinen tulonlähde ei ole kuitenkaan sijoituksista saatavat tuotot. Pörssisäätiön toimitusjohtajan Sari Lounasmeren mukaan Suomessa oli jo vuonna 2021 940 000 piensijoittajaa ja tällä hetkellä jopa 34,7 %:lla suomalaisista on joko osakkeita tai rahastoja (Kurki-Suonio 21.9.2023). Tästä voidaan päätellä, että tutkimuksen kohderyhmä eli perusjoukko on todella suuri, joten otantatutkimusmenetelmän käytölle on perusteet. Sähköisellä tutkimuskyselyllä saatiin nopeasti ja helposti vastauksia suurelta perusjoukolta.

Ennen kyselyyn vastaamista vastaajan täytyi lukea saatekirje, joka toimi tutkimustiedotteena ja suostumuslomakkeena (liite 1). Saatekirjeestä kävi ilmi mikä on tutkimuksen tarkoitus ja kohderyhmä. Saatekirjeestä kävi myös ilmi kyselyyn vastaamisen kesto sekä tutkimuksen kannalta tärkeät asiat kuten se, että kysely on anonymi, kyselyn voi jättää kesken halutessaan ja kuinka tietoja käytetään ja säilytetään sekä mitä kautta tutkimuksesta saa lisää tietoa halutessaan.

Yhtenä isoimpana riskinä kyselytutkimuksissa on tutkimusaineiston kato eli vastaajamäärä jää liian alhaiseksi, jotta saisi luotettavia tutkimustuloksia. Tämän välttääkseni kyselylomake tehtiin niin, että siihen vastaaminen on mahdollisimman nopeaa. Ihmiset jaksavat harvoin käyttää aikaa pitkien kyselyiden täyttämiseen. Kyselylomakkeessa oli yhteensä 16 kysymystä (liite 2). Suurin osa kysymyksistä oli suljettuja monivalintakysymyksiä, joihin vastaaminen on melko nopeaa. Kyselylomakkeessa oli lisäksi muutama sekamuotoinen kysymys, koska kaikkia vaihtoehtoja ei ollut etukäteen tiedossa, kolme Osgoodin asteikolla oleva kysymys, koska haluttiin tarkemmin tutkia vastaajien toimintaa ja mielipiteitä sekä kaksi avointa kysymystä. Tutkimuksen ensimmäisessä kysymyksessä vastaajan tuli antaa suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Mikäli vastaaja ei antanut suostumusta, kysely päättyi automaattisesti. Suurin osa kysymyksistä oli pakollisia, mutta avoimet kysymykset olivat vapaaehtoisia, jotta vastaaminen pysyi mielekkäänä vastaajille.

Kyselyssä kysymykset 2–4 liittyvät vastaajan taustamuuttujiin, kuten sosioekonomisiin ja sosiodemografisiin tekijöihin. Kysymyksillä 5–7 selvitettiin perustietoja vastaajan sijoittamisesta ja vastuullisuudesta. Kysymys 8 oli avoin kysymys, jonka avulla selvitettiin mitä vastuullisuus tarkoittaa

sijoittamisessa vastaajalle itselleen. Kysymykset 9–10 tutkittiin vastaajien tietoisuutta vastuullisen sijoittamisen käsitteistä ja pitävätkö he niitä tärkeinä kriteereinä tehdessään sijoituspäätöstä. Kysymykset 11–15 liittyivät vastuullisesta sijoittamisesta löytyvään informaatioon. Kysymyksessä 12 annettiin vastausvaihtoehtoja, jotka oli valittu yleisimpien sijoituskanavien mukaan. Viimeisenä vaihtoehtona oli kuitenkin muualta, mistä? mikäli oma vaihtoehto puuttui. Viimeisessä kysymyksessä esitettiin hypoteettinen tilanne ja selvitetään sijoittaako vastaaja kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta vastuullisuusarvo matala. Kaksi viimeistä kysymystä oli Osgoodin asteikolla olevia kysymyksiä. Ääripäissä ovat vastakkaiset vaihtoehdot. Kysymyksessä 15 ääripäissä ovat 1 = En luota ollenkaan ja 5 = Luotan täysin. Kysymyksessä 16 ääripäissä ovat 1 = En sijoita ja 5 = Sijoitan varmasti.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kaikkein tärkeintä on kyselylomakkeen huolellinen suunnittelu (Vilkkä 2021, luku 4). Ennen kyselyn lähettämistä kyselylomakkeen kysymyksiä verrattiin peittomatriisiin (taulukko 1) ja tarkistettiin kyselyn validiteetti eli miten hyvin tutkimuksessa käytetty mitausmenetelmä mittaa juuri sitä tutkittavan ilmiön ominaisuutta, mitä on tarkoituskin mitata (Tilastokeskus s.a). Samalla tarkastettiin kyselylomakkeen toimivuus, oikeinkirjoitus ja ulkoasu. Kysely julkaistiin 4.3.2024 ja sitä jaettiin piensijoittajille sähköpostitse Suomen osakesäästäjien jäsenille sekä internetissä sijoittajille suunnatulla keskustelupalstalla Sijoitustieto.fi:ssä. Kyselylomake oli auki puolitoista viikkoa ja se suljettiin 15.3.2024.

Otoskoolle ei ole kvantitatiivisessa tutkimuksessa asetettu tarkkaa määrää. Lähtökohtaisesti mitä heterogeenisempi perusjoukko on ja mitä yksityiskohtaisempaa tietoa halutaan sitä suurempi otoskoon tulisi olla. Jos halutaan, että luottamustaso on korkea eli kuinka todennäköisesti tutkimuksen tulokset pätevät koko perusjoukkoon, tulee otoskoon olla mahdollisimman suuri. (Heikkilä 2014, 40.) Vastauksia kyselyyni kertyi yhteensä 80. Mielestäni se on sopiva otoskoko opinnäytetyön tutkimukseen.

4.3 Tutkimuksen analysointimenetelmät

Kysely tehtiin Webropol-kyselyohjelmalla. Tutkimuksen tuloksia käsiteltiin ja analysoitiin erilaisilla analyysityökaluilla kuten Excelin Pivot-työkalulla, SPSS:llä ja Webropolilla. Tutkimuksen tuloksia kuvattiin erilaisilla taulukoilla ja kuvilla. Ristiintaulukointia hyödynnettiin erilaisten yhteyksien selvittämisessä, esimerkiksi kuinka eri taustamuuttujat, kuten ikä tai koulutustausta vaikuttavat muihin tekijöihin.

Muita analysointimenetelmiä, joilla tutkittiin suhteiden välisiä tilastollisia merkitsevyyksiä, olivat khiin neliö- ja Kruskal Wallisin -testit. Khiin neliö -testillä tutkitaan kahden muuttujan välistä

riippuvuutta ja tutkitaan ovatko vastausten erot tilastollisesti merkittäviä (Taanila 2020, 12). Kruskal Wallisin -testi on puolestaan ei-parametrinen tilastollinen testi, jonka avulla vertaillaan kahta tai useampaa muuttujaa silloin kun keskiarvon mittaamista ei voida käyttää (McClenaghan 8.2.2023). Tutkimustulokset kuvattiin pääasiassa prosenttilukuina ja n-arvo kertoi kyselyyn vastanneiden määrän. Analysointimenetelmillä analysoidut tilastolliset merkittävyydet on ilmoitettu tuloksissa ja niihin liittyvät taulukot ovat liitteessä 3. Tutkimustuloksia käydään läpi luvussa viisi.

Kyselyssä oli myös kaksi avointa kysymystä. Näitä avoimia kysymyksiä analysoitiin luokittelemalla. Vastauksista pyrittiin löytämään yhtäläisyyksiä ja ne luokiteltiin omiin kategorioihin. Matemaattisia laskutoimituksia avoimista kysymyksistä ei voida tehdä, mutta luokittelemalla ne omiin kategorioihin, voimme laskea ne, ja näin analysoida niitä numeerisesti. Tämä on luvallista tutkimuksessa silloin kun se on perusteltua, johdonmukaista ja tulkittavissa olevaa. (Menetelmäopetuksen tietovaranto 2003.) Avoimien kysymysten vastauksia esitetään tuloksissa myös sitaatein.

5 Tutkimustulosten esittely

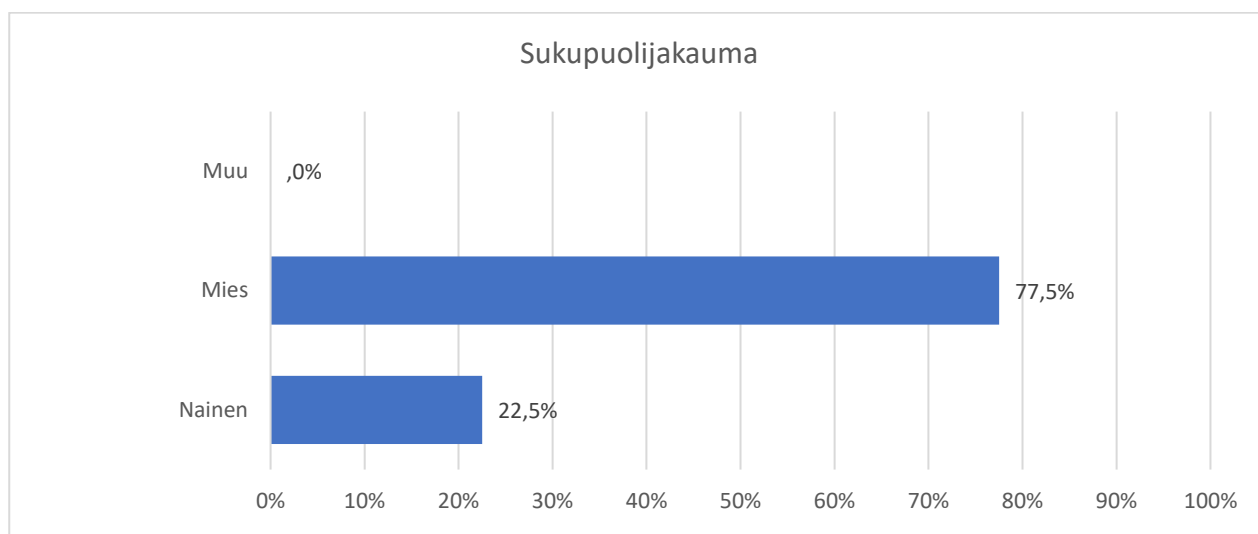
Tässä luvussa esitellään tutkimustuloksia. Ensin käydään läpi vastaajien taustamuuttujatekijät: sosioekonomiset ja -demografiset -tekijät sekä perustietoja vastaajien sijoittamisesta ja vastuullisuudesta. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimustuloksia, jotka ovat omina alaotsikkoinaan tutkimusongelmien mukaan jaoteltuina. Tulosten esittelyssä vastaukset ilmoitetaan pääasiassa prosenttiluvuin ja sulkeissa oleva numero ilmoittaa lukumäärän.

Tutkimuksen lopullinen otoskoko oli 80 (n=80). Ikäjakauma oli 19–71. Vastaajien ikien keskiarvo oli 37,9 vuotta, keskihajonta 12,4 ja mediaani 34. Vastaajat jaettiin eri ikäluokkiin iän perusteella (taulukko 3). Ensimmäiseen ikäluokkaan kuuluivat 19–33-vuotiaat vastaajat. Tämä ikäluokka oli suurin ja siihen kuului 49 % (39) vastaajista. Toiseen ikäluokkaan kuului 34–48-vuotiaat vastaajat. Heidän osuutensa oli 29 % (23) kaikista vastaajista. Kolmanteen ikäluokkaan kuuluivat 49–63-vuotiaat, heitä oli 19 % (15). Neljäs eli viimeinen ikäluokka oli pienin ja siihen kuuluivat 64–78-vuotiaat. Heitä oli 4 % (3) kaikista vastaajista. Ikähaarukasta 49–78-vuotiaiden vastaajien osuus jäi pieneksi, ristiintaulukoinneissa nämä ikäluokat 3 ja 4 on yhdistetty yhdeksi ikäluokaksi (ikäluokka 3), tällä pyritään parantamaan tulosten luotettavuutta.

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma ikäluokittain jaoteltuna, n=80

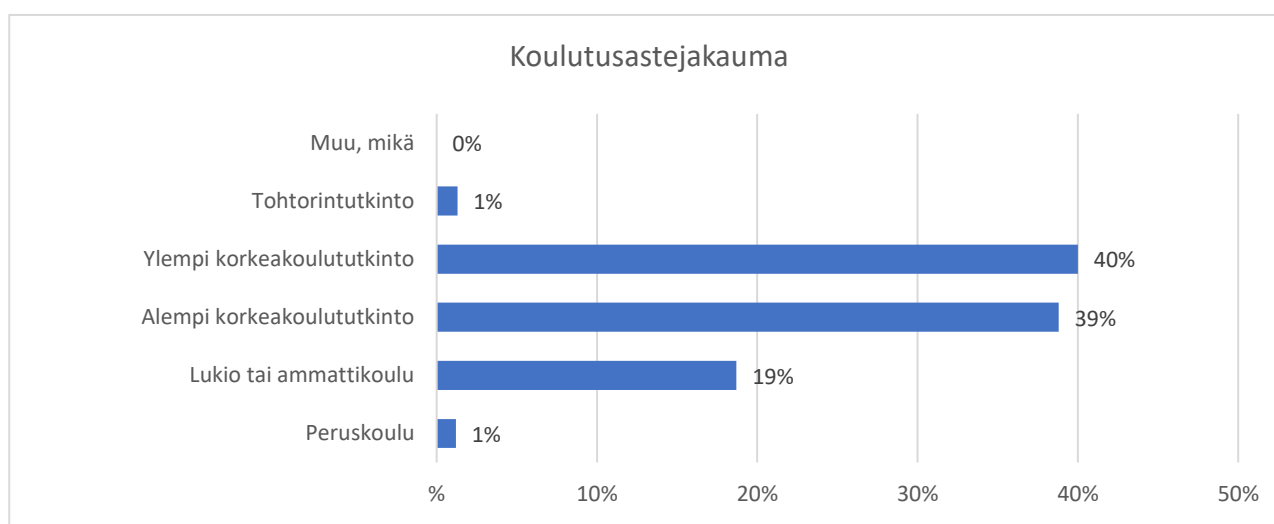
Ikäluokka	Ikähaarukka (vuotta)	n	Nuorin (vuotta)	Vanhin (vuotta)
1.	19–33	39	19	33
2.	34–48	23	34	48
3.	49–63	15	50	61
4.	64–78	3	66	71

Vastaajilta selvitettiin myös sukupuoli (kuva 2). Suurin osa vastaajista oli miehiä, 77,5 % (62). Naisten osuus vastaajista oli 22,5 % (18). Kansainvälisten lukitusstandardien sekä Tilastokeskuksen henkilöluokituksen mukaan tulee ottaa myös huomioon mahdollisuus, että vastaajan biologinen sukupuoli on määrittelemätön (Tietoarkisto s.a.). Näin ollen yhtenä vastausvaihtoehtona oli miehen ja naisen lisäksi muu. Kuitenkin 0 % (0) vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon. Koska naisten osuus vastaajista jäi pieneksi, koin, että sukupuolen käyttämistä yhtenä muuttujana tutkimuksessa ei ole järkevää, koska se ei anna tarpeeksi luotettavaa kuvaa kyseisestä perusjoukosta. Näin ollen tuloksia ei voisi yleistää koskemaan kaikkia naispuolisia piensijoittajia. Tästä syystä miehiä ja naisia tutkittiin yhtenä joukkona.

Kuva 3. Vastaajien sukupuolijakauma, n=80

Vastaajien korkeinta suorittamaa koulutusastetta tutkittiin ja heidät luokiteltiin sen perusteella. Vastaajista 40 %:lla (32) korkein suorittama koulutusaste oli ylempikorkeakoulututkinto. 39 %:lla (31) vastaajista korkein suorittama koulutusaste oli alempikorkeakoulututkinto. Lukion tai ammattikoulun korkeimmaksi suorittamaksi koulutusasteeksi ilmoitti 19 % (15) vastaajista. Sekä tohtorintutkinnon että peruskoulun korkeimmaksi suorittamaksi koulutusasteeksi ilmoitti 1 % (1) vastaajista. (Kuva 4.)

Kuva 4. Vastaajien korkein suorittama koulutusaste, n=80

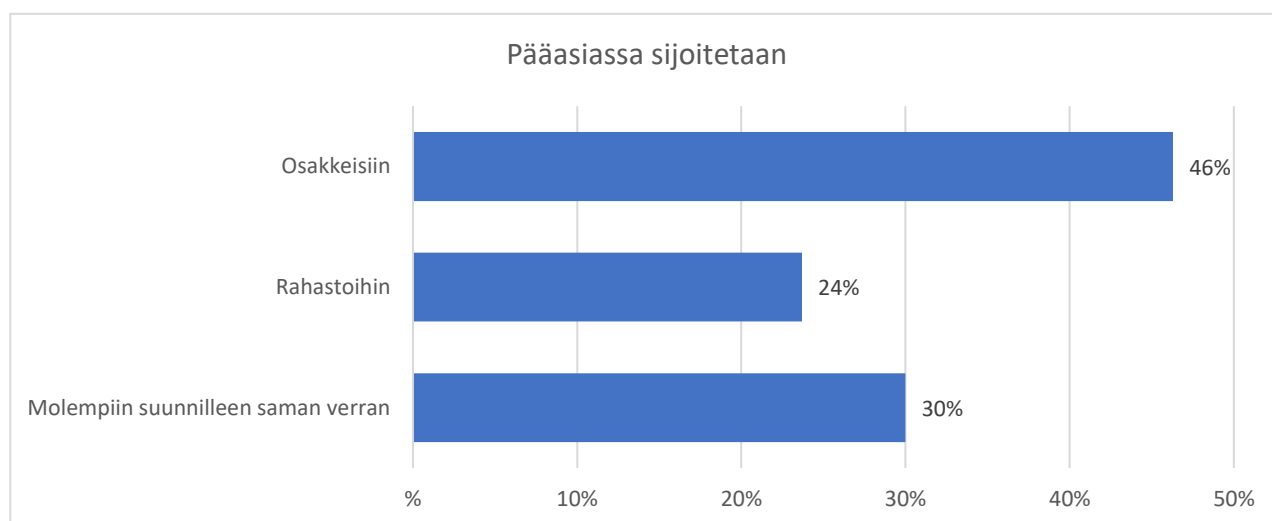
Vastaajien ikää ja koulutusastetta verrattiin ristiintaulukoinnilla ja selvitettiin kunkin koulutusasteen käyneiden ikien keskiarvo. Ylemmän korkeakoulun suorittaneiden vastaajien ikien keskiarvo oli

39,1 vuotta. Alemman korkeakoulun suorittaneiden vastaajien ikien keskiarvo oli 36,5 vuotta. Lukion tai ammattikoulun suorittaneiden keskiarvo oli 35,7 vuotta. (Taulukko 4.) Sekä peruskoulun että tohtoritutkinnon suorittaneiden määrä oli vain 1 % vastaajista, joten heitä ei ole huomioitu tuloksien ristiintaulukoinneissa, sillä heidän vastauksiansa ei voida pitää tilastollisesti merkittävänä.

Taulukko 3. Ristiintaulukointi koulutusastemuuttujan ja ikämuuttujan välillä, n=80

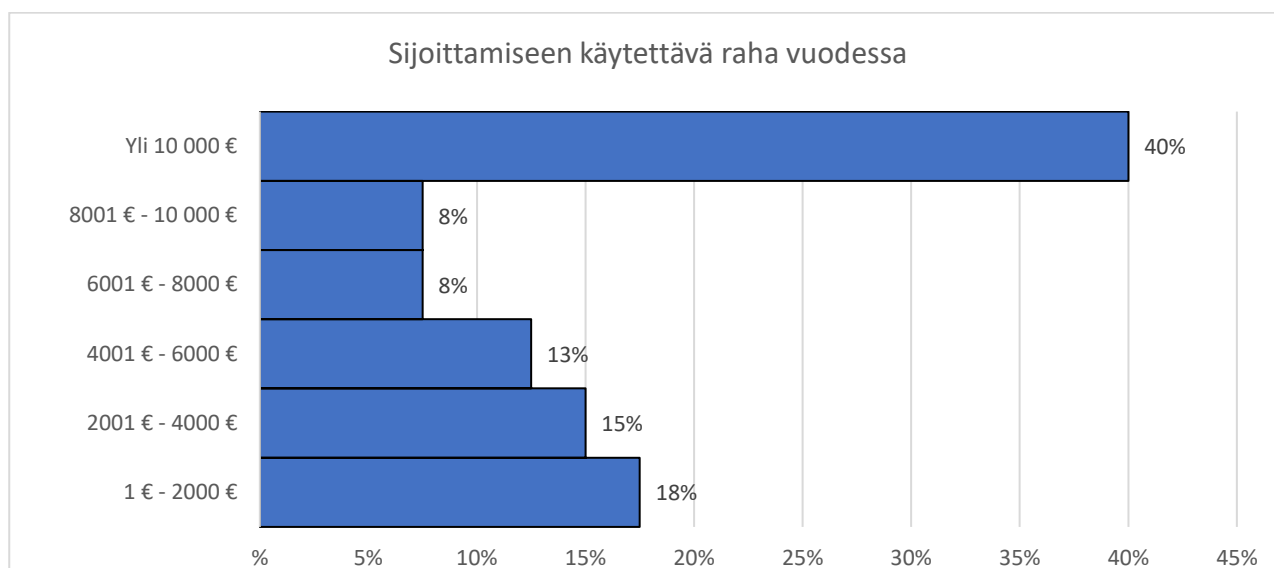
Koulutusaste	Ikä keskiarvo (vuotta)
Lukio tai ammattikoulu	35,7
Alempi korkeakoulututkinto	36,5
Ylempi korkeakoulututkinto	39,1

Kysely oli suunnattu rahasto- ja/tai osakesijoittajille, tämä ilmoitettiin kyselyn tiedotteessa. Kuvassa 5 käy ilmi mitkä ovat vastaajien pääasialliset sijoitusinstrumentit. 46 % (37) vastaajista sijoittaa pääasiassa osakkeisiin ja 24 % (19) rahastoihin. 30 % vastaajista (24) sijoittaa molempiin sijoitusinstrumentteihin suunnilleen saman verran.

Kuva 5. Mihin vastaajat pääasiallisesti sijoittavat, n=80

Kuvassa 6 on esitetty histogrammina, kuinka monta euroa vastaajat keskimäärin sijoittavat vuodessa. 1 € - 2000 € vuodessa sijoittamiseen käyttää 18 % (14) vastaajista. 2001 € - 4000 € käyttää vastaajista 15 % (12). 4001 € - 6000 € käyttää 13 % (10) vastaajista. Sekä 6001 € - 8000 € että 8001 € - 10000 € sijoittamiseen käyttää 8 % (6) vastaajista. Melkein puolet vastaajista, 40 % (32), käyttää vuodessa yli 10000 € sijoittamiseen.

Kuva 6. Kuinka monta euroa vastaajat keskimäärin sijoittavat vuodessa, n=80

Taulukossa 5 on esitettyä kuinka paljon eri koulutusasteen käyneet käyttävät rahaa sijoittamiseen vuodessa. Lukion tai ammattikoulun käyneistä 40 % käyttää yli 10000 €, 27 % käyttää 1 € - 2000 €, 13 % käyttää sekä 6001 € - 8000 € että 8001 € - 10000 €. Loput 7 % käyttää 4001 € - 6000 €.

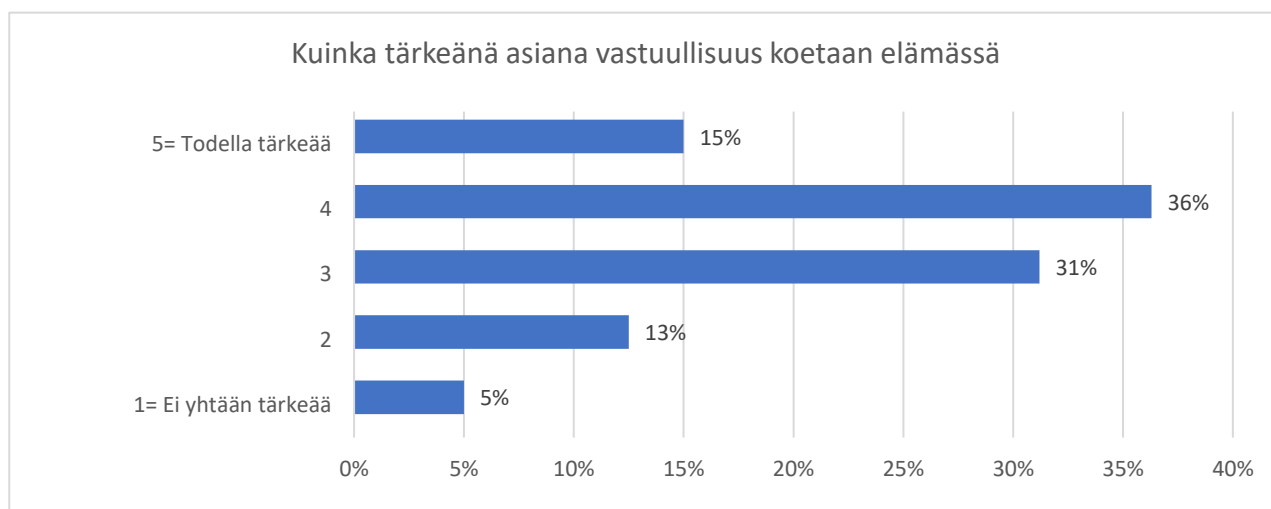
Alemman korkeakoulun suorittaneista 32 % käyttää yli 10000 €, 26 % käyttää 1 € - 2000 €, 23 % käyttää 2001 € - 4000 €, 13 % käyttää 4001 € - 6000 € ja 6 % käyttää 6001 € - 8000 €. Ylemmän korkeakoulun suorittaneista 44 % käyttää yli 10000 €, 16 % sijoittaa sekä luokkaan 2001 € - 4000 € että luokkaan 4001 € - 8000 €. 13 % sijoittaa 8001 € - 10000 € ja 6 % sijoittaa luokkiin 1 € - 2000 € ja 6001 € - 8000 €. Voidaan huomata, että jokaisella koulutusasteella enemmistö käyttää sijoittamiseen yli 10000 € vuodessa.

Taulukko 4. Ristiintaulukointi muuttujien koulutusaste ja vuodessa sijoitettavan euromäärän välillä

Koulutusaste	1 € - 2000 €	2001 € - 4000 €	4001 € - 6000 €	6001 € - 8000 €	8001 € - 10000 €	Yli 10000 €	Yhteensä
Lukio tai ammattikoulu	27 % (4)	0 %	7 % (1)	13 % (2)	13 % (2)	40 % (6)	100 % n=15
Alempi korkeakoulututkinto	26 % (8)	23 % (7)	13 % (4)	6 % (2)	0 %	32 % (10)	100 % n=31
Ylempi korkeakoulututkinto	6 % (2)	16 % (5)	16 % (5)	6 % (2)	13 % (4)	44 % (14)	100 % n=32

Osgoodin viisiportaisella asteikolla mitattiin kuinka tärkeänä asiana vastaajat pitävät vastuullisuutta elämässään. Vastausvaihtoehto 1 tarkoitti, että ei pidä vastuullisuutta yhtään tärkeänä ja vastausvaihtoehto 5 tarkoitti, että vastaaja pitää vastuullisuutta todella tärkeänä asiana. Vastaajista 15 %

pitää yleisesti vastuullisuutta elämässä todella tärkeänä tekijänä. Jopa 36 % vastaajista sijoittaa itsensä asteelle 4. Keskimmaiselle asteelle eli kolmannelle, itsensä sijoittivat 31 % vastaajista ja toiselle asteelle itsensä sijoittivat 13 %. 5 %:lle vastuullisuus ei ole yhtään tärkeä asia heidän elämässään, ja he sijoittivat itsensä alimmalle asteelle. (Kuva 7.) Kuten kuvasta 7 nähdään, suurin osa sijoittaa itsensä välille 3–5 eli iso osa vastaajista pitää vastuullisuutta tärkeänä tai melko tärkeänä omassa elämässään.

Kuva 7. Osgoodin asteikko siitä kuinka tärkeänä vastaajat pitävät vastuullisuutta elämässään, n=80

5.1 Piensijoittajien tietoisuus ja kokemukset vastuullisesta sijoittamisesta

Kyselyssä haluttiin selvittää mitä vastuullisuus sijoittamisessa tarkoittaa vastaajille. Tarkemman mielipiteen selvittämiseksi tätä selvitettiin avoimen kysymyksen avulla ja vastauksia saatiin 50 kappaletta, eli vastausprosentti oli 63 % (n=80). Vastauksia luokiteltiin kahteen luokkaan sen perusteella, koetaanko vastuullisuus positiivisena asiana sijoittamisessa ja kiinnitetäänkö siihen huomiota jollain tavalla vai negatiivisena asiana tai siihen ei oikeastaan kiinnitetä huomiota.

64 % (32) kysymykseen vastanneista suhtautuva positiivisesti vastuullisuuteen sijoittamisessa ja sillä on jonkinlaista merkitystä heidän sijoituskäyttäytymiseensä. Vastauksissa korostuivat ensisijaisesti halu sijoittaa yrityksiin, jotka ovat ympäristöystävällisiä ja toimivat vastuullisesti ympäristö ja kestävä kehitys huomioiden, ei sijoiteta eettisesti kyseenalaisiin toimialoihin. Lisäksi yhtiöiden rehellisyydellä ja läpinäkyvyydellä on suuri vaikutus. Tässä on muutamia suoria sitaatteja vastaajilta tämän kategorian vastauksista:

”Sijoituskohde ei riko kansainvälisiä normeja ja toimii ylipäätään vastuullisesti. Ei sijoita Venäjälle tai muihin kyseenalaisiin maihin.”

”Koitan aina selvittää sijoituskohteen tarkoitusperän ja miettiä onko siinä järkeä ja luoko se lisäarvoa maailmaan.”

”Sijoitan lähes pelkästään vastuullisuuteen strategisena fokusalueena keskittyviin yrityksiin, joiden uskon pärjäävän tämän ansiosta pitkällä (10v+) aikavälillä.”

”Vastuuta ympäristöstä ja yhteiskunnasta.”

”Läpinäkyviä yrityksiä, kestävästä kehitystä, ei rikollisuutta taustalla.”

”Sosiaalisten, eettisten ja ympäristöön liittyvien tekijöiden huomioimista.”

”Kiinnitän huomiota rahastojen vastuullisuuteen päättäessäni, mihin rahastoon keskittän tai kun aloitan uutta rahastosäästämisen linjaa.”

”En sijoita yrityksiin, joissa governance ei täytä vastuullisuuskriteereitä (esim. firma hyödyntää lapsityövoimaa, tai on mukana korruptiotoiminnassa) Myös tietyt toimialat (esim. turkistuotanto) rajataan pois sijoituskohteista.”

36 % (18) kysymykseen vastanneista suhtautuu vastuullisuuteen sijoittamisessa negatiivisesti tai ei kiinnitä siihen ollenkaan huomiota. Vastauksista kävi ilmi, että vastuullista sijoittamista pidetään viherpesuna ja huijauksena. Alla muutamia sitaatteja tämän kategorian vastauksista:

”Karkeasti sanoen monesti sijoitusinstrumentin niin sanottu vastuullisuus on vain päälle liimattu markkinointikikka. Tältä pohjalta en suurestikaan anna painoarvoa esimerkiksi rahastojen ESG-merkinnöille.”

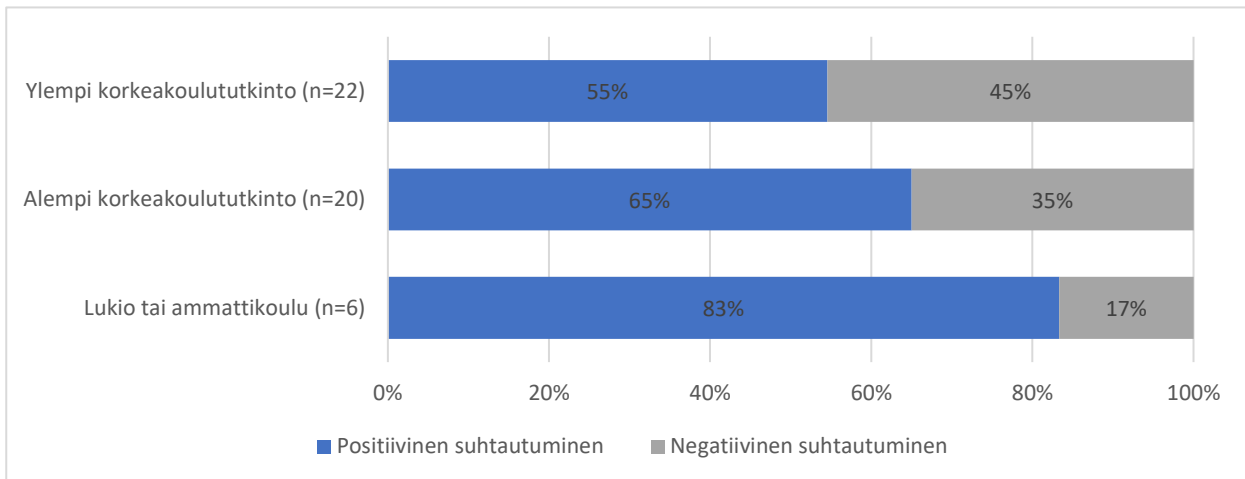
”Käytännön vastuullisuuden kannalta vähämerkityksinen buzzword. Sitoutumista läpinäkyvästi määriteltyihin ESG kriteereihin.”

”Viherpesua, korulauseita. Ajatus hyvä mutta ei maailma selityksillä parannu.”

”Eipä oikein mitään. En koe vastuullisen sijoittamisen olevan muuta kuin muoti-ilmiö, jossa yritykset pyrkivät markkinoimaan toimintaansa "vihreäksi".”

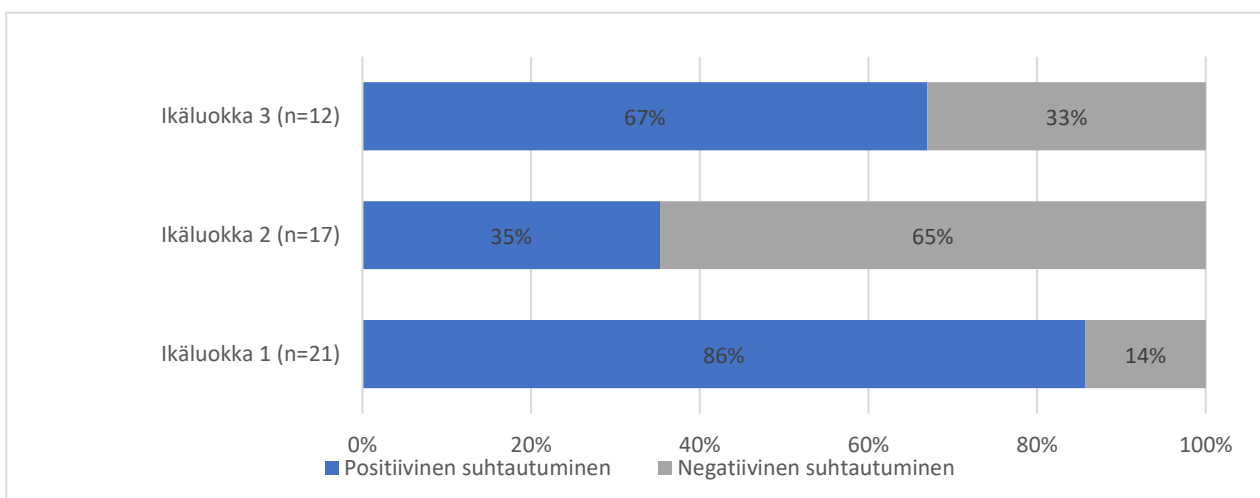
Kuvassa 8 nähdään miten suhtautuminen vastuullisuuteen sijoittamisessa vaihtelee eri koulustaustan suhteen. Lukio tai ammattikoulun suorittaneista 83 % (5) suhtautuu positiivisesti tai

ylipäättänsä kiinnittää vastuullisuuteen huomiota sijoittamisessa, 17 %:lla (1) on negatiivinen suhtautuminen. Alemman korkeakoulun suorittaneista 65 %:lla (13) on myönteinen suhtautuminen, kun taas 35 %:lla (7) negatiivinen. Ylemmän korkeakoulun suorittaneista 55 % (12) suhtautuu positiivisesti ja 45 % (10) negatiivisesti.

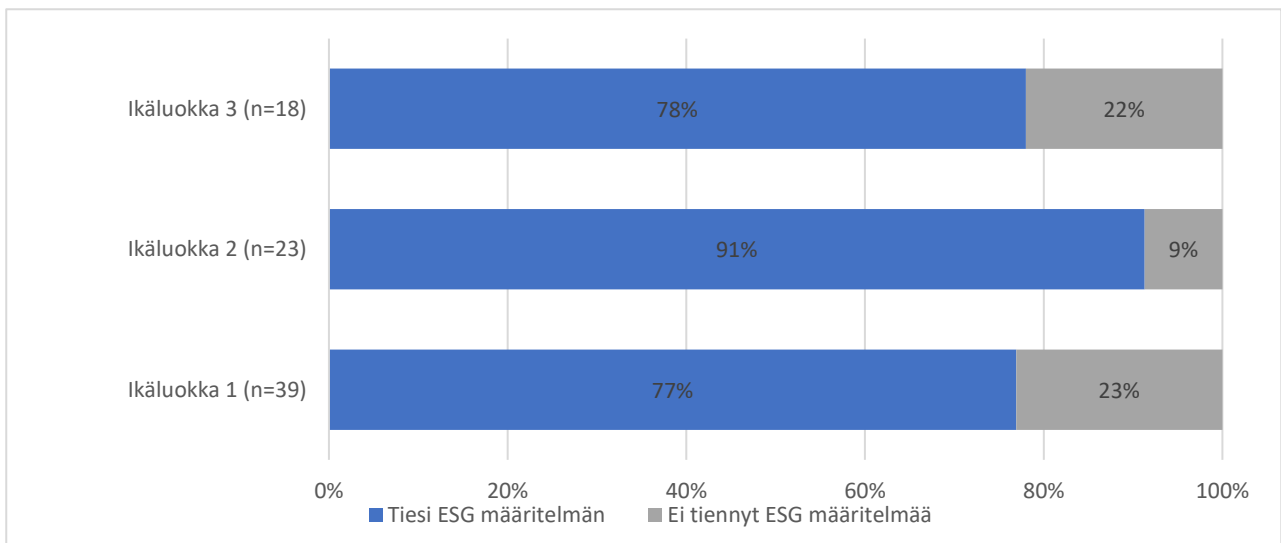
Kuva 8. Suhtautuminen vastuulliseen sijoittamiseen koulutustaustan mukaan, n=48

Suhtautumista vastuullisuuteen verrattiin myös eri ikäryhmien välillä. Kuvasta 9 nähdään, että ikäluokka 2 suhtautuu kriittisimmin vastuullisuuteen sijoittamisessa. Jopa 65 %:lla (11) heistä on negatiivinen suhtautuminen, kun taas 35 %:lla (6) heistä on positiivinen. Ikäluokista 1 ja 3 huomattavasti yli puolilla on taas positiivinen suhtautuminen. 1 ikäluokasta 86 %:lla (18) on positiivinen suhtautuminen ja vain 14 %:lla (3) on negatiivinen suhtautuminen. 3 ikäluokasta 67 % (8) suhtautuu positiivisesti ja 33 % (4) negatiivisesti.

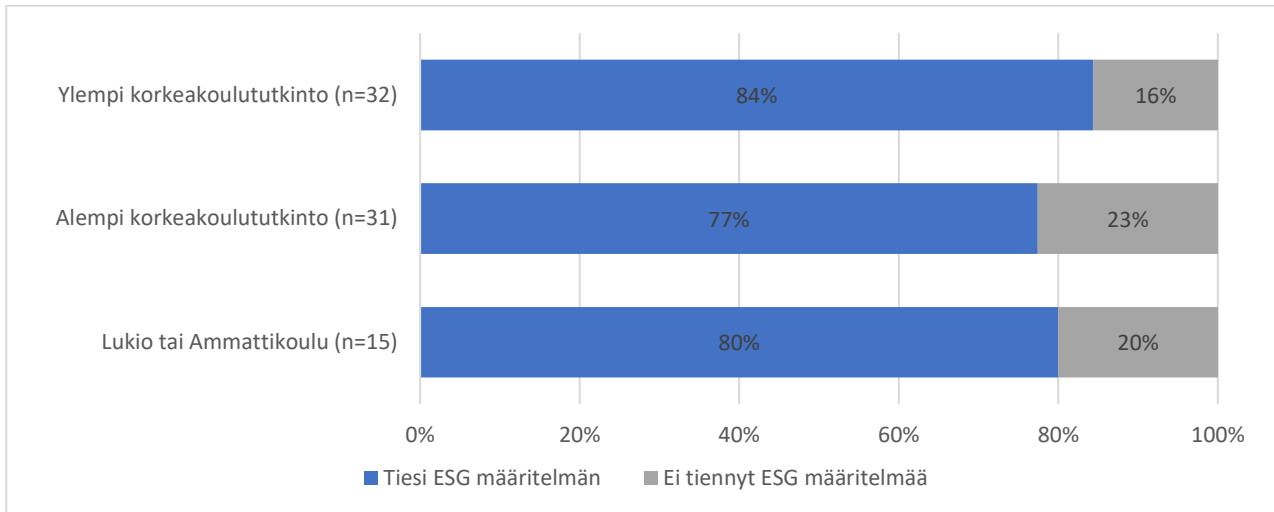
Kuva 9. Suhtautuminen vastuulliseen sijoittamiseen eri ikäluokkien suhteen, n=50

ESG kriteerit ovat yksi yleisimmistä vastuulliseen sijoittamiseen liitettävistä termeistä. Kysymyksessä 10 selitettiin auki mitä ESG termillä tarkoitetaan ja kysyttiin, oliko se vastaajille entuudestaan tuttu käsite. 81 % (65) vastaajista tiesi käsitteen entuudestaan ja 19 % (15) ei tiennyt käsitteen merkitystä ennen kyselyyn vastaamista. Tietoisuus ESG:n määritelmästä jakautui melko samankaltaisesti jokaisen ikäluokan välillä. Jokaisesta ikäluokasta yli 75 % tiesi entuudestaan ESG käsitteen. Tunnetuin termi oli ikäluokalle 2, heistä 91 % (21) oli tietoinen ESG:n määritelmästä. Ikäluokan 1 edustajista 77 % (30) tiesi määritelmän ja ikäluokan 3 edustajista 78 % (14). (Kuva 10.)

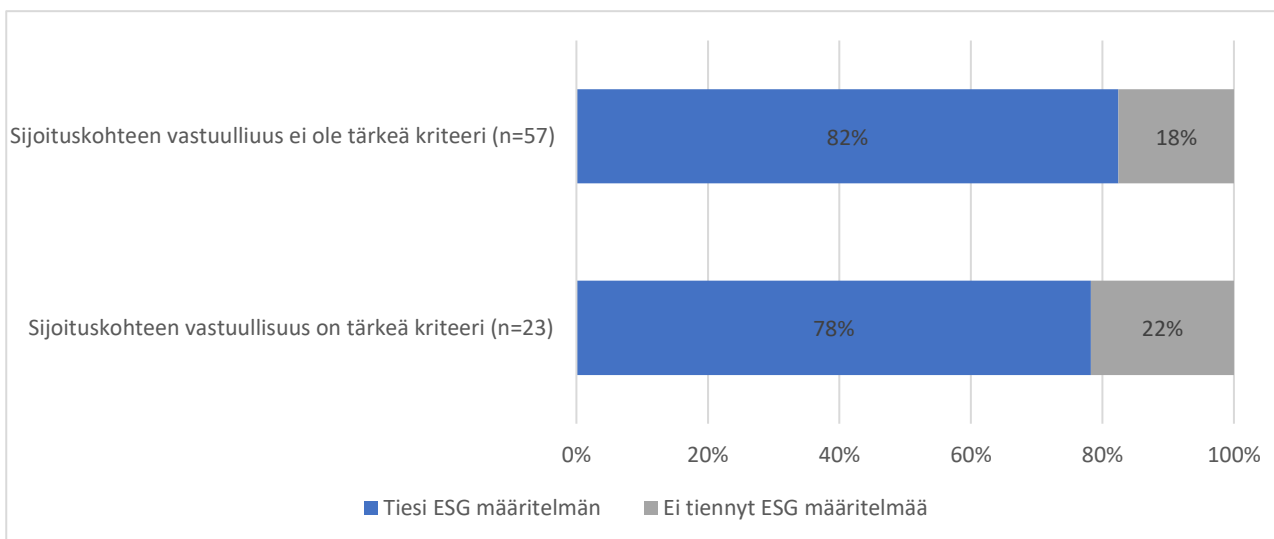
Kuva 10. ESG määritelmän tietoisuus eri ikäluokkien välillä, n=80

Määritelmän tietoisuutta verrattiin myös eri koulutustaustan mukaan. Tietoisuus ESG:n määritelmästä jakautuu myös eri koulutustaustoiden välillä samankaltaisesti. Ylemmän korkeakoulun suorittaneista 84 % (27) tunsi termin entuudestaan ja alemman korkeakoulun suorittaneista 77 % (24). Lukion tai ammattikoulun suorittaneista 80 % (12) tunsi ESG käsitteen entuudestaan. (Kuva 11.) Voidaan siis sanoa, että vastuullisen sijoittamisen käsite on suurimmalle osalle jokaisessa ikäluokassa ja eri koulutustaustan välillä hyvin tiedossa.

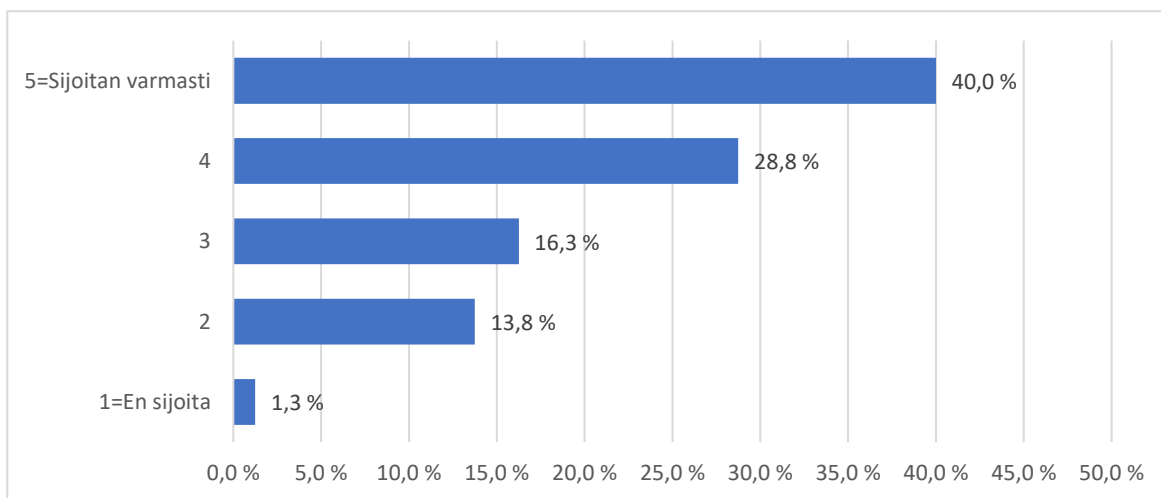
Kuva 11. ESG määritelmän tietoisuus eri koulutustaustan perusteella, n=78

Vaikka vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa tiedetään ja vastuullisuus yleisesti koetaan melko tärkeänä osana elämää, 71 % (57) vastaajista ei kuitenkaan pidä sijoituskohteen vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä tehdessään sijoituspäätöstä. 29 %:lle (23) vastaajista sijoituskohteen vastuullisuus on kuitenkin tärkeä kriteeri. Kuvasta 12 nähdään kuinka sijoituskohteen vastuullisuutta pidetään tärkeänä kriteerinä sijoituspäätöstä tehdessä suhteessa siihen, tiedettiinkö vastuulliseen sijoittamiseen kuuluvaa ESG määritelmä ennestään vai ei. Heille, joille sijoituskohteen vastuullisuus ei ole tärkeä kriteeri tehdessään sijoituspäätöstä 82 % (47) tiesi ESG määritelmän ja taas heille, joille vastuullisuus on tärkeä kriteeri 78 % (18) tiesi määritelmän.

Kuva 12. Vastuullisen sijoittamisen määritelmän tietoisuus suhteessa siihen vaikuttaako sijoituskohteen vastuullisuus sijoituspäätökseen, n=80

Kyselyssä selvitettiin sijoittaisiko vastaaja kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta vastuullisuusarvo on matala. Vastaajat arvioivat sijoituspäätöstä Osgoodin asteikolla, jossa 1 tarkoitti, että ei sijoittaisi ja 5 tarkoitti, että sijoittaisi varmasti. Vain 1,3 % (1) vastaajista ei sijoittaisi ollenkaan tällaiseen kohteeseen ja valitsi 1 asteikon. Keskele eli asteikolle 3 itsensä sijoittivat 16,3 % (13) vastaajista ja asteikolle 2 sijoitti 13,8 % (11) vastaajista. Enemmistö sijoittaisi melko varmasti tai varmasti tällaiseen kohteeseen: asteikon 4 valitsi 28,8 % (23) vastaajista ja asteikon 5 valitsi 40,0 % (32). (Kuva 13.)

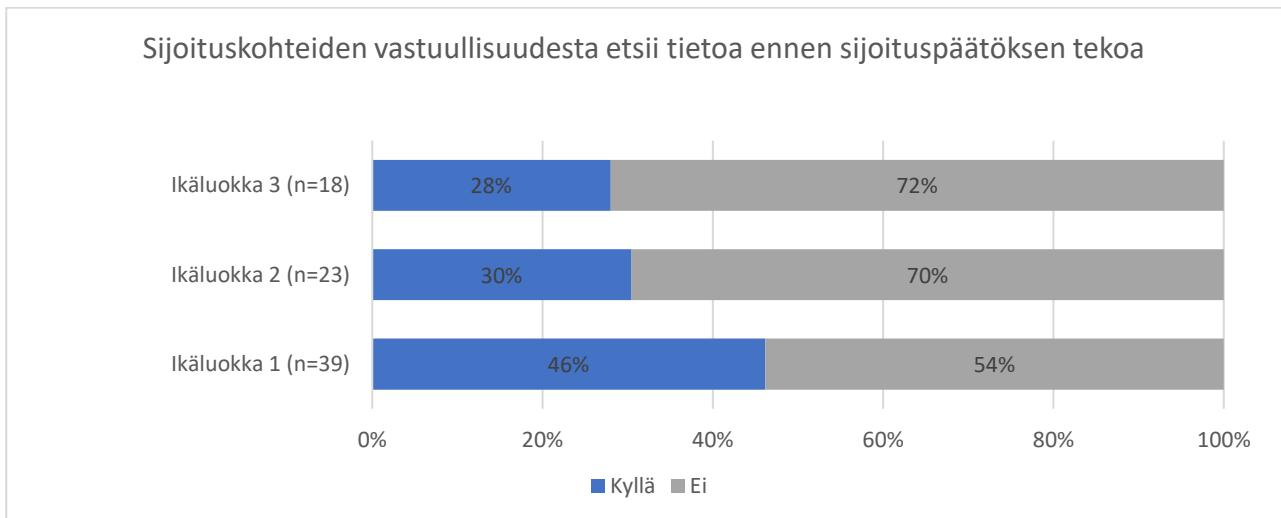

Kuva 13. Vastaajien todennäköisyys asteikolla 1-5 sijoittaisiko korkean tuotto-odotuksen kohteeseen, jos sen vastuullisuusarvo on matala, n=80

Sijoituspäätöksen tekoa ja eri ikäluokkien merkittävyyttä tutkittiin Kruskal Wallisin -testillä. Testissä nollahypoteesina oli, että iällä ei ole vaikutusta siihen, kuinka todennäköisesti sijoittaja tekee kyseisen sijoituspäätöksen. Testissä ilmeni, että vastaajien iällä ei ole tilastollisesti merkittävyyttä. Sijoituspäätöksen tekoa ja koulutusasteen välistä merkittävyyttä tutkittiin myös Kruskal Wallisin -testillä. Tuloksena saatiin, että sijoituspäätöksen teolla ja koulutustaustalla ei ole tilastollista merkittävyyttä. (Liite 3.)

5.2 Piensijoittajien kokemukset vastuullisuusinformaatiosta

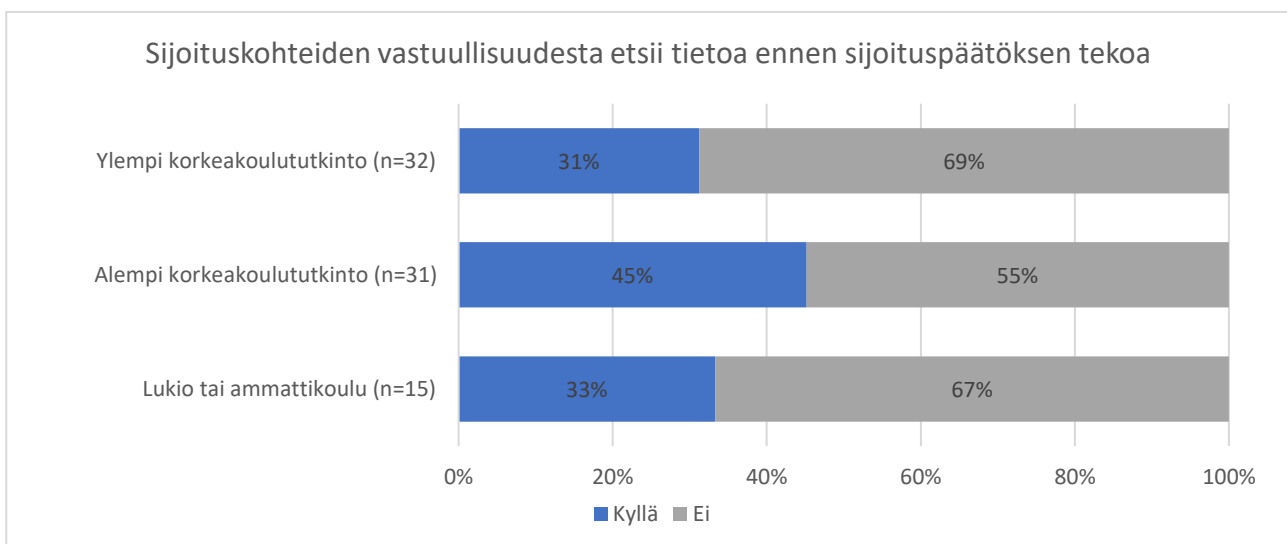
Sijoituskohteiden vastuullisuudesta etsii 37 % (30) vastaajista tietoa ennen kuin he tekevät sijoituspäätöksensä, kun taas 63 % (50) eivät etsi. Kuvasta 14 nähdään, että kaikista ikäluokista alle puolet etsivät tietoa sijoituskohteiden vastuullisuudesta ennen kuin he tekevät sijoituspäätöksen. Eniten tietoa sijoituskohteiden vastuullisuudesta etsii ikäluokka 1, heistä 46 % (18) kertoi etsivänsä tietoa, kun taas ikäluokasta 3 vain 28 % (5) etsii. Ikäluokasta 2 puolestaan 30 % (7) etsii tietoa ennen sijoittamista.

Kuva 14. Ikäluokkien jakauma sijoituskohteen vastuullisuusinformaation etsimiseen

Selvitettiin myös miten eri koulutustausta vaikuttaa siihen etsitäänkö vastuullisuusinformaatiota sijoituskohteesta ennen sijoituspäätöstä. Vastaajista alle puolet jokaisesta eri koulutustaustasta etsii tietoa. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet etsivät eniten tietoa sijoituskohteiden vastuullisuudesta ennen sijoittamista. Heistä 45 % etsii tietoa, kun taas lukion tai ammattikoulun suorittaneista 33 % etsii tietoa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 31 % etsii tietoa.

(Kuva 15.)

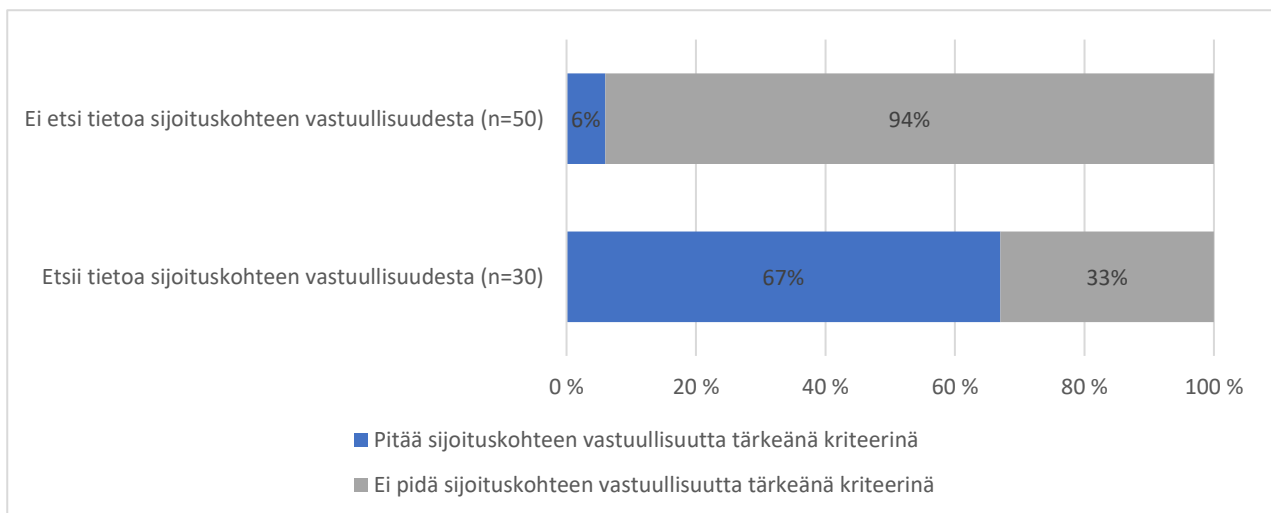

Kuva 15. Koulutusasteen mukaan etsitäänkö sijoituskohteiden vastuullisuudesta tietoa

On tärkeää selvittää myös, miten vastuullisuusinformaation etsiminen jakaantuu heidän välillensä, jotka pitävät sijoituskohteen vastuullisuutta tärkeänä tekijänä ja heidän, jotka eivät pidä. Eli

etsivätkö he tietoa sijoituskohteen vastuullisuudesta, joiden mielestä vastuullisuus on tärkeä kriteeri. Kuvasta 16 nähdään selkeästi, että he, jotka eivät etsi tietoa sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei myöskään pidä sijoituskohteiden vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä tehdessään sijoituspäätöksiä. Kun taas yli puolet, 67 % vastaajista, jotka etsivät tietoa, pitivät sitä tärkeänä kriteerinä.

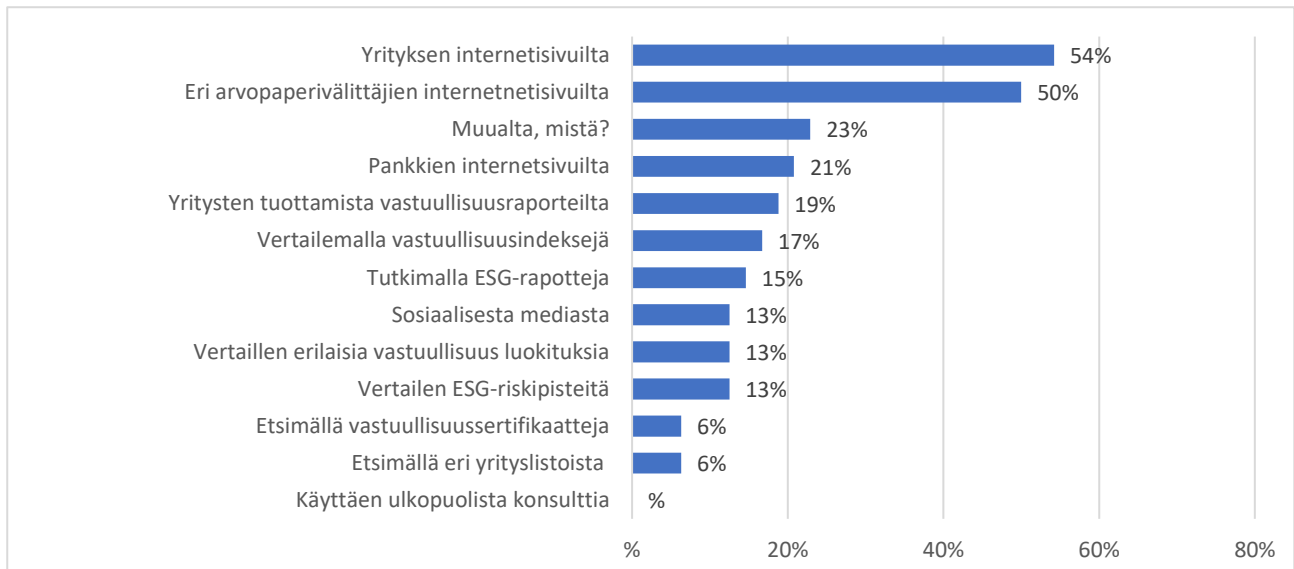
Sijoituskohteiden vastuullisuustietojen etsimisellä ja pidetäänkö sijoituskohteiden vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä välillä, oli vahva tilastollinen riippuvuus. Riippuvuutta tutkittiin khiin neliö -testillä ja p-arvoksi saatiin $<0,001$ sekä Cramerin V arvo oli 0,649 ja kontingenssikertoimen arvo oli 0,544 (liite 3). Nämä kertovat vahvasta tilastollisesta merkittävydestä.

Kuva 16. Sijoituskohteiden vastuullisuustietojen etsiminen suhteessa pidetäänkö vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä sijoittamisessa, n=80

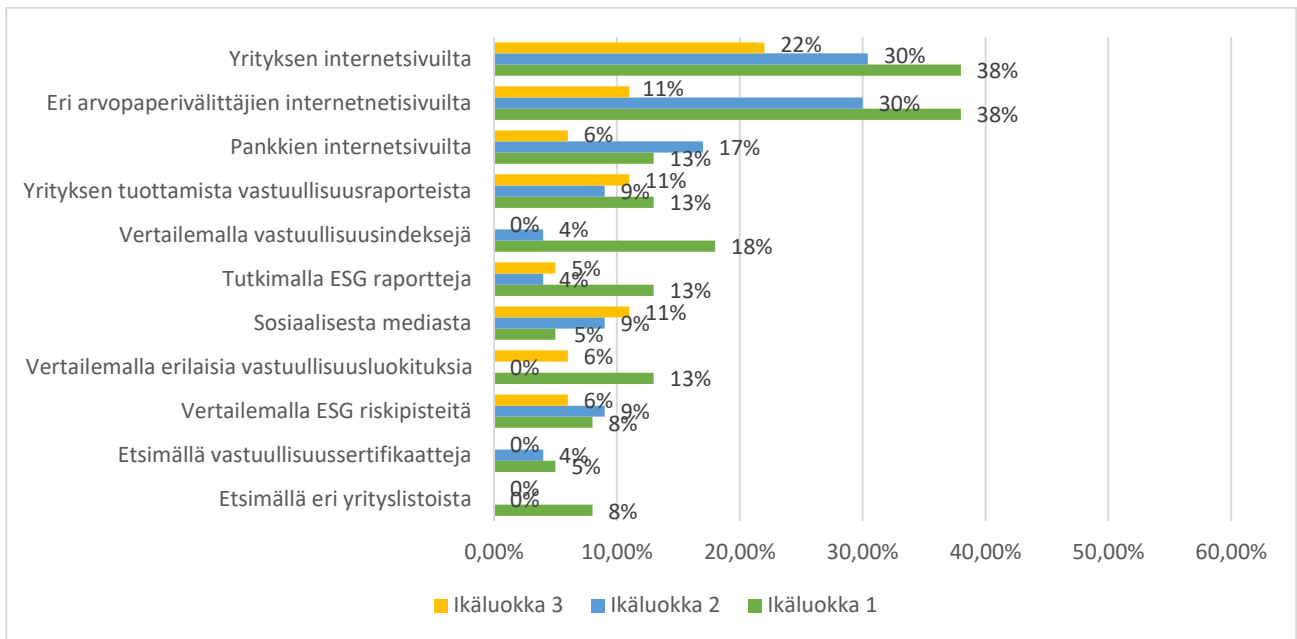
Sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy tietoa monista eri lähteistä. Kuvassa 17 on eri lähteitä, joita vastaajat käyttävät sijoituskohteiden vastuullisuuden selvittämiseksi. Eniten tietoa etsitään yritysten internetsivuilta ja erilaisilta arvopaperivälittäjien, kuten Nordnetin internetsivuilta. 54 % vastaajista kertoi etsivänsä tietoa yritysten internetsivuilta ja 50 % vastaajista käyttää eri arvopaperivälittäjien internetsivuja. Kukaan vastaajista ei käytä erillistä ulkopuolista konsulttia sijoitusinformaation etsimiseen. Muiden lähteiden käyttö oli melko tasaista. 21 % vastaajista etsii tietoa pankkien internetsivuilta, 19 % tutkii yritysten tuottamia vastuullisuusraportteja, 17 % vertailee eri vastuullisuusindeksejä ja 15 % tutkii ESG-raportteja. 13 % vastaajista hyödyntää sosiaalista mediaa, vertailee erilaisia vastuullisuus luokituksia ja vertailee ESG-riskipisteitä. 6 % etsii vastuullisuussertifikaatteja ja myös 6 % etsii eri yrityslistoilta, kuten Global 100:sta, Clean200:sta tai The Sustainability Yearbook:sta vastuullisia yrityksiä. Muualta vaihtoehdon valitsi 23 %, sen valinnat kertoivat avoimessa vastauksessa, että eivät juurikaan etsi vastuullisuustietoja. Tätä vaihtoehtoa ei tämän

vuoksi huomioida tutkimuksessa. Kysymys ei ollut pakollinen, joten he olisivat voineet jättää myös vastaamatta.

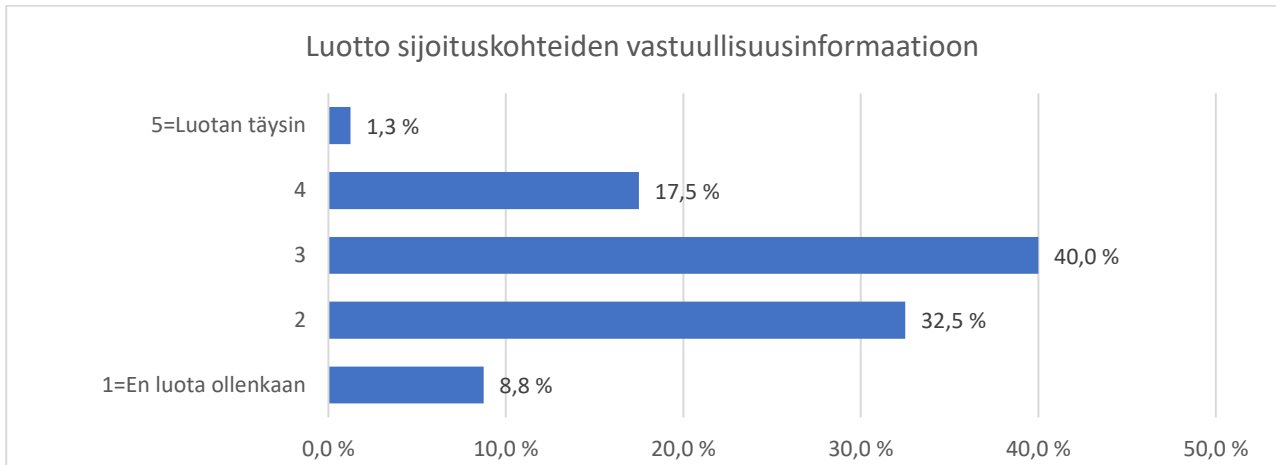
Kuva 17. Eri lähteet, joista vastaajat etsivät vastuullisuusinformaatiota

Eri ikäluokat etsivät sijoituskohteiden vastuullisuustietoja eri paikoista. Eroavaisuuksia löytyi esimerkiksi vastuullisuusindeksien vertailuissa, vastuullisuussertifikaattien ja yrityslistoilta etsimisessä. Näissä kaikissa ikäluokka 1 oli eniten edustettuna ja ikäluokasta 3, kukaan ei ollut valinnut näitä vaihtoehtoja. Vain ikäluokka 1 etsii tietoa eri yrityslistoilta, kuten Global 100:sta, Clean200:sta tai The Sustainability Yearbook:sta. Jokaisessa ikäluokassa yritysten internetsivut ja eri arvopaperivälittäjien internetsivut saivat eniten ääniä. Yksikään ikäluokka ei käyttänyt erillistä ulkopuolista konsulttia vastuullisuustiedot etsimisessä. Pankkien internetsivuilta vastuullisuusinformaatiota etsii eniten ikäluokka 2 ja sosiaalisesta mediasta eniten etsii ikäluokka 3. (Kuva 18.)

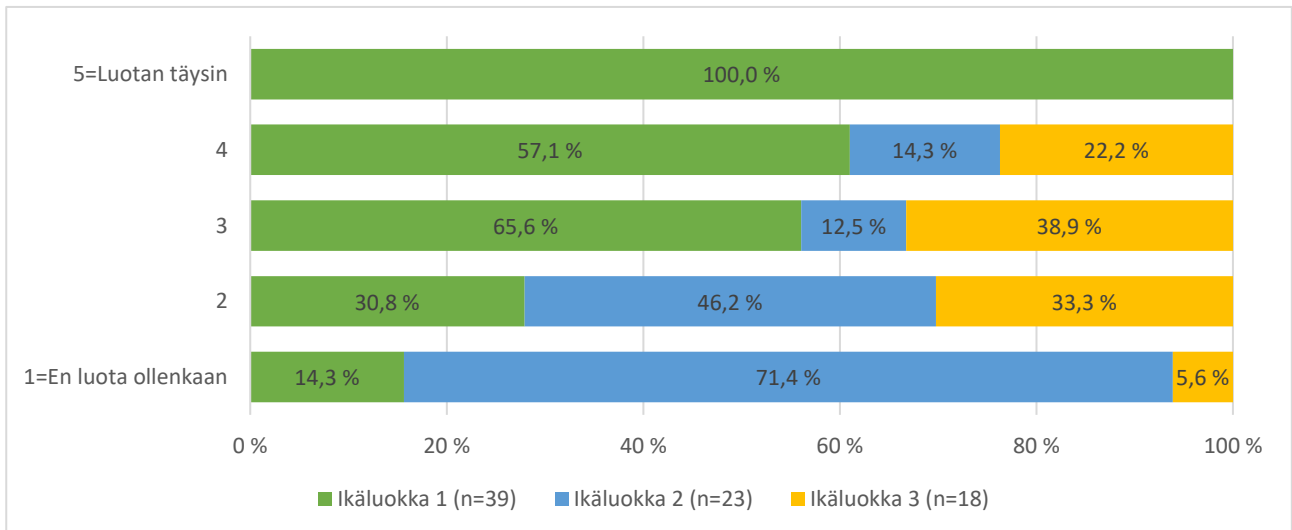
Kuva 18. Vastuullisuusinformaatiokanavat, joita eri ikäluokat käyttävät

Kyselyllä selvitettiin myös kuinka luotettavana vastaajat pitävät eri sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota. Tätä tutkittiin Osgoodin asteikon avulla, jossa 1 tarkoitti, että vastaaja ei luota ollenkaan sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon ja 5 tarkoitti, että vastaaja luottaa täysin sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon. Lähes puoli vastaajista on neutraali suhtautuminen eri sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon, 40 % (32) sijoittavat itsensä asteikon keskelle. Yleisesti vastaajien luotto sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon on hieman negatiivinen. Jopa 32,5 % (26) vastaajista sijoittaa itsensä asteikolle 2 ja 8,8 % (7) sijoittaa itsensä alimmalle tasolle eli ei luota ollenkaan. 17,5 % (14) vastaajista sijoittaa itsensä asteikolle 4 ja vain 1,3 % (1) vastaajista sijoittaa itsensä ylimmälle asteikolle eli luottaa täysin. (Kuva 19.)

Kuva 19. Osgoodin asteikko kuinka luotettavina vastaajat pitävät sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota, n=80

Kuvasta 20 nähdään, kuinka luotettavina eri ikäluokat pitävät sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota. Nähdään, että ikäluokka 1:n osuus on suurin asteikoilla 3–5 eli ikäluokka 1 pitää vastuullisuusinformaatiota luotettavimpana. Ikäluokka 2:n osuus on suurinta asteikolla 1–2, eli he luottavat vähiten vastuullisuusinformaatioon. Suurin osa ikäluokasta 3 sijoitti itsensä asteille 2–4, eli luottavat jonkin verran sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon.

Kuva 20. Kuinka luotettavana eri ikäluokat pitävät sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota, n=80

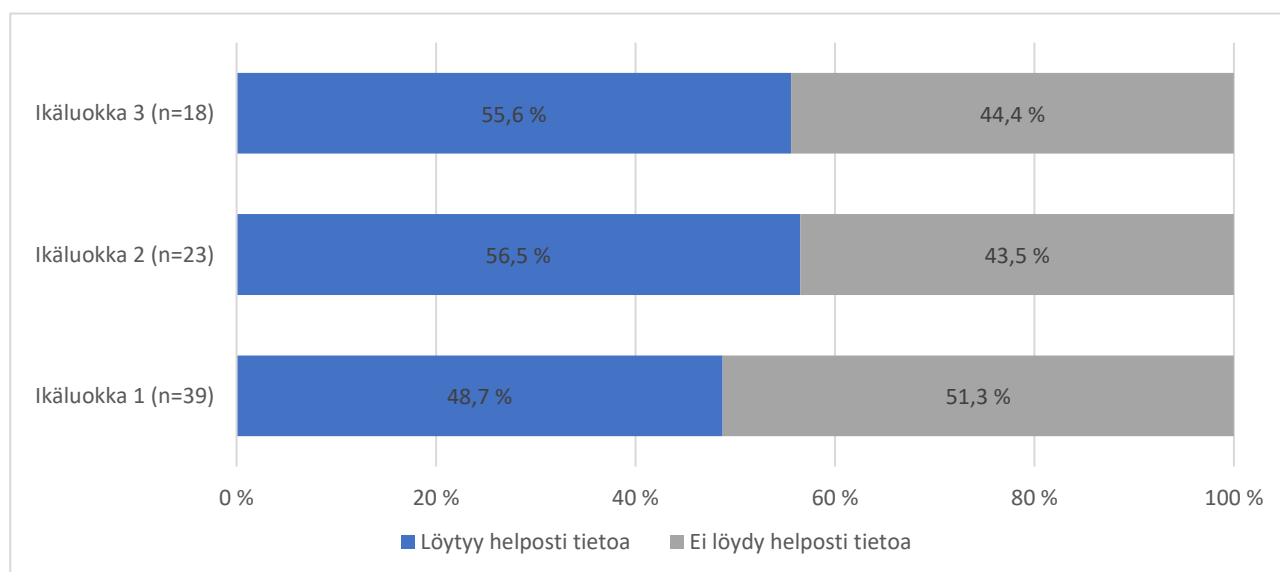
Eri ikäluokkien tilastollista merkittävyyttä suhteessa, kuinka luotettavana sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota pidetään tutkittiin myös Kruskal-Wallis-testillä. Testi todisti, että

ikäluokkien ero on tilastollisesti merkittävä ($p < 0,001$). Kruskal-Wallis-testin mukaan koulutustasulla ja luottamisella sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon ei ole tilastollisesti merkittävää eroa ($p = 0,317$). (Liite 3.)

5.3 Piensijoittajien suhtautuminen sijoituskohteiden vastuullisuustiedon etsimiseen

Kyselyllä haluttiin lisäksi selvittää kokevatko vastaajat, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa ja mitkä tekijät helpottaisivat vastuullisten sijoituskohteiden löytymisessä. 52,5 % (42) vastaajista kokee, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa ja 47,5 % (38) vastaajista kokee, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei löydy helposti tietoa. Tätä tutkittiin myös eri ikäluokkien ja eri koulutusasteiden välillä.

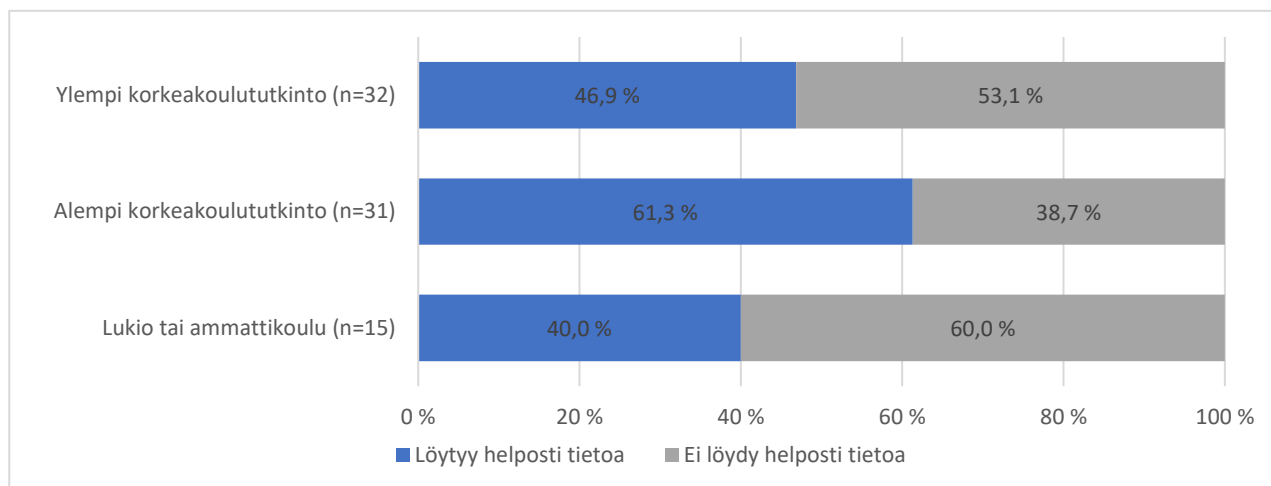
Tulokset eri ikäluokkien välillä on melko tasaista. Ikäluokan 1 vastaajista 48,7 % (19) kokee, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy tietoa helposti ja 51,3 % (20) heistä kokee, että ei löydy. Ikäluokan 2 vastaajista puolestaan jopa 56,5 %:n (13) mielestä tietoa löytyy helposti ja 43,5 %:n (10) mielestä ei löydy helposti. Ikäluokan 3 vastaajista 55,6 %:n (10) mielestä tietoa löytyy helposti, kun taas 44,4 % (8) mielestä ei löydy. (Kuva 21.)

Kuva 21. Jakauma eri ikäluokkien suhteen löytyykö sijoituskohteiden vastuullisuudesta helposti tietoa, n=80

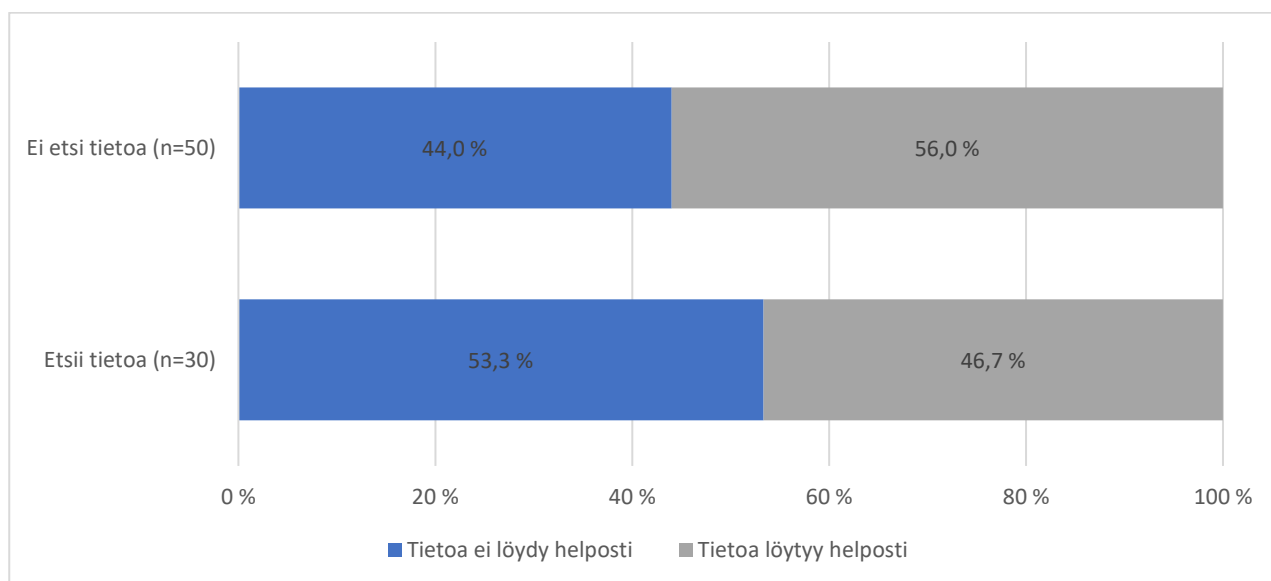
Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista 61,3 %:n (19) mielestä sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa ja 38,7 % (12) mielestä tietoa ei löydy helposti. Lukion tai ammattikoulun käyneistä vastaajista yli puolien mielestä sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei löydy

helposti tietoa, vain 40 %:n (6) mielestä tietoa löytyy helposti. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 46,9 %:n (15) mielestä tietoa löytyy helposti, kun taas 53,1 % (17) mielestä ei löydy. (Kuva 22.)

Kuva 22. Jakauma eri koulutustaustan suhteen löytyykö sijoituskohteiden vastuullisuudesta helposti tietoa, n=78

Vastaajista, joiden mielestä sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa 46,7 % myös etsii sijoituskohteiden vastuullisuudesta tietoa, kun taas 56 % heistä ei etsi sijoituskohteiden vastuullisuustietoja. Vastaajista, joiden mielestä taas sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei löydy helposti tietoja yli puolet, 53,3 % etsii sijoituskohteiden vastuullisuustietoja, kun taas 44,0 % ei etsi. (Kuva 23.) Khiin neliö -testin perusteella vastuullisuusinformaation etsimisellä ja kokemuksella löytyykö sijoituskohteiden vastuullisuustietoa helposti välillä ei ole voimakasta riippuvuutta, mutta korrelaatio on kohtalainen, $p=0,418$ ja kontingenssikerroin oli 0,090 (liite 3).

Kuva 23. Vastaajien kokemukset löytävätkö he sijoituskohteiden vastuullisuustietoja helposti suhteessa siihen etsivätkö he edes niitä, n=80

Avoimen kysymyksen avulla vastaajilta selvitettiin mitkä tekijät helpottaisivat heitä vastuullisten sijoituskohteiden löytämisessä. Kysymykseen vastasi 33 kyselyyn osallistunutta, eli vastausprosentti oli 41 %. Vastauksista nousi esille yhteneviä teemoja, kuten tiedon pitäisi olla selkeämmin ja kootummin näkyvillä, sijoituskohteista saatavat tiedot tulisi olla standardoidumpaa ja yksinkertaisempaa sekä tiedon tulisi tulla riippumattomilta tahoilta, jotta se olisi luotettavampaa. Alla on esitetty muutama suora sitaatti vastaajien kommentteista:

“Tieto pitäisi olla selkeämmin näkyvillä.”

“Kaikista sijoituskohteista tiedot olisi standardeja, mikä helpottaisi vertailua.”

“Näkyvyys, selkeästi kootut listat eri sektoreiden vastuullisista toimijoista.”

“Tässä täytyisi olla jokin oikeasti riippumaton toimija, joka raportois halutuista mittareista.”

“Yksinkertaisempi viestintä.”

“Selkeät, ytimekkäät koonnit pankkien sivuilla.”

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tutkimuksessa tarkoitus oli miten piensijoittajat kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa, kuinka tietoisia piensijoittajat ovat vastuullisuustekijöistä sijoittamisessa ja onko sijoituskohdeiden vastuullisuudesta helppoa saada tietoa sekä millaiseksi sijoituskohteista saatava vastuullisuusinformaatio koetaan. Opinnäytetyön tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena mukavuusotantaa käyttäen. Saatu otoskoko oli 80 ja se on sopiva otoskoko opinnäytetyön tutkimukselle.

Suurin osa vastaajista kuului ikäluokkaan 1, eli 19–33-vuotiaisiin ja yleisimmät korkeimmat suoritettut koulutusasteet olivat ylempi korkeakoulututkinto ja alemmikorkeakoulututkinto. Osakesijoittaminen oli hieman yleisempää vastaajien keskuudessa verrattuna rahastosijoittamiseen. Enemmistö vastaajista, riippumatta koulutustaustasta, käyttää yli 10000 € vuodessa sijoittamiseen. Yleisesti vastuullisuutta pidetään melko tärkeänä asiana elämässä. Tässä luvussa käydään läpi tarkemmin tutkimustuloksia, tutkimuksen pätevyyttä luotettavuutta eli validiteettia ja reliabiliteettia sekä tutkimukseen liittyviä jatkotutkimusehdotuksia.

6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Vastuullisen sijoittamiseen liittyvä ESG-määritelmä oli hyvin tuttu vastaajille. Jopa 81 % kaikista vastaajista tunsi määritelmän entuudestaan. Tilastollisesti merkitseviä eroavaisuuksia eri ikäluokkien tai koulutustaustoiden välillä ei ollut. Eli voidaan todeta, että aiheena vastuullisuus sijoittamisessa on piensijoittajille tuttu. Piensijoittajista 71 % ei pidä sijoituskohteen vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä tehdessään sijoituspäätöksiä. Vaikka vastuullisuus koetaan elämässä tärkeäksi aiheeksi, se ei vielä juurikaan ulotu sijoittamiseen.

Vaikka sijoituskohteiden vastuullisuutta ei pidetä tärkeimpänä tai ylipäätään kovinkaan tärkeänä tekijänä sijoituspäätöksissä, monella piensijoittajalla on kuitenkin positiivinen suhtautuminen vastuulliseen sijoittamiseen ja usea myös ottaa huomioon sijoituskohteiden vastuullisuutta jollain tavoin. Avoimien vastausten perusteella monet käyttävät poissulkustrategiaa ja poissulkevat tiettyjä toimialoja ja etsivät vastuullisia sijoitusrahastoja. Positiivisimmin vastuullisuustekijöitä sijoittamisessa huomioivat lukion tai ammattikoulun käyneet ja alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet sekä ikäluokka 1 ja ikäluokka 3. Osalla piensijoittajista on kuitenkin negatiivinen suhtautuminen vastuullisuuteen sijoittamisessa ja kyseiset piensijoittajat eivät kiinnitä siihen juurikaan huomiota. Nämä negatiivisesti vastuulliseen sijoittamiseen suhtautuvat sijoittajat pitävät sitä sijoituskohteiden markkinointikikkana sekä viherpesuna ja ajattelevat, että sijoituskohteiden vastuullisuuden

huomioimisella ei ole minkäänlaista vaikutusta. Ikäluokan 2 sekä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilla on negatiivisin suhtautuminen vastuulliseen sijoittamiseen.

Monet piensijoittajat priorisoivat rahan vastuullisuuden edelle. Piensijoittajilta kysyttiin, millä todennäköisyydellä he sijoittaisivat kohteeseen, jossa on korkea tuotto-odotus, mutta matala vastuullisuusarvo. Suurin osa sijoittaisi varmasti tai melko varmasti tällaiseen kohteeseen. Piensijoittajien iällä tai koulutustaustalla ei ollut vaikutusta vastaukseen. Näin konkretisoituu se, että vastuullisuutta ei pidetä niin tärkeänä kriteerinä sijoituskohteen valinnassa, vaan tuotolla on suurempi merkitys piensijoittajille. Vastuullisia sijoituskohteita tarjoavien organisaatioiden olisi hyvä kiinnittää tähän asiaan huomiota ja nostaa esille vastuulliset sijoituskohteet eivät aina tarkoita huonompaa tuottoa sijoittajalle. Kuten tutkimuksissa on saatu selville, että vastuullisuustekijöillä on positiivisia vaikutuksia yrityksen talouteen, joka taas hyödyntää sijoittajia (ks. luku 3.1).

Vain hieman yli kolmasosa piensijoittajista etsii sijoituskohteiden vastuullisuudesta tietoa tehdesään sijoituspäätöksiä. Merkittäviä eroja ikäluokkien tai koulutusasteen välillä ei ollut. Piensijoittajista, jotka pitävät sijoituskohteiden vastuullisuutta tärkeänä tekijänä, 67 % etsii sijoituskohteiden vastuullisuudesta tietoa. 6 % piensijoittajista, jotka pitävät sijoituskohteiden vastuullisuutta tärkeänä, ei kuitenkaan etsi vastuullisuustietoja. Suurin osa heistä, jotka haluavat saada tietoa, yrittävät siis etsiä sitä. Monet sijoittavat varmasti myös olettavat omien ennakkoluulojen ja ennakkotietojen perusteella, mitkä yritykset ovat vastuullisia ja mitkä eivät ja sijoittavat sen perusteella ja näin ottavat vastuullisuusasiat huomioon, perehtymättä sen tarkemmin yrityksen oikeisiin vastuullisuusarvoihin.

Sijoituskohteiden vastuullisuustietoja etsitään eniten yritysten internetsivuilta sekä eri arvopaperivälittäjien internetsivuilta. Nämä ovat suosituimmat kanavat jokaisessa ikäluokassa. Ikäluokasta 1 monet myös vertailevat sijoituskohteiden vastuullisuusindeksejä, pankkien internetsivuja käytti eniten ikäluokka 2 ja sosiaalista mediaa käytti ikäluokka 3. Tästä nähdään, että piensijoittajat käyttävät monia eri lähteitä sijoituskohteiden vastuullisuusinformaation saamiseksi. Yritykset ja eri arvopaperivälittäjät ovat avainasemassa vastuullisuusinformaation tuottamisessa ja tarjoamisessa. Yritysten kannattaa näin ollen panostaa omaan vastuullisuuteen vastuullisuusraportointiin ja tuoda niitä asioita esille näkyvästi esimerkiksi omilla internetsivuillaan.

Piensijoittajien luotto eri sijoituskohteista saatavaan vastuullisuusinformaatioon ei kuitenkaan ole kovin vahva. Vain 1,3 % piensijoittajista luottaa täysin vastuullisuusinformaatioon, kun taas 32,5 % sijoittaa viisiportaisella asteikolla itsensä sijalle kaksi. 8,8 % piensijoittajista ei luota lainkaan sijoituskohteista saatavaan vastuullisuustietoon. Eniten vastuullisuusinformaatioon luottaa ikäluokka 1,

kun taas vähiten ikäluokka 2. Ikäluokan 3 kuuluvat eivät luota täysin, mutta kuitenkin jonkin verran. Koulutustaustalla ei ole vaikutusta sijoituskohteiden vastuullisuustiedon luottamiseen. Koska ikäluokka 2 luottaa vähiten vastuullisuusinformaatioon, tulisi heidän luottoansa vastuullisuusinformaatioon vahvistaa esimerkiksi niissä kanavissa, joita ikäluokan 2 piensijoittajat eniten käyttävät. Tällä hetkellä monet lähteet ja raportit, joista yritysten vastuullisuudesta löytyy tietoa, perustuu yrityksen itse raportoimiin tai antamiin tietoihin omasta toiminnastaan. Lisäksi mikäli vastuullisuusraporteissa ei käytetä tiettyjä standardeja, voi tämä aiheuttaa sen, että yrityksen ilmoittavat vastuullisuustiedoista eri tavoin, jolloin eri yritysten tietoja ei voida vertailla. Nämä voi olla syitä siihen, että osa piensijoittajista ei pidä vastuullisuustietoa niin luotettavana ja osa pitää yritysten tuottamaa vastuullisuustietoa viherpesuna.

Piensijoittajista noin puolet kokevat, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei löydy helposti tietoa. Iällä tai koulutustaustalla ei ole tilastollisesti merkittävää eroa. 53,3 % piensijoittajista, joiden mielestä sijoituskohteiden vastuullisuudesta ei löydy helposti tietoa, yrittää etsiä sitä. Mielestäni sijoituskohteiden vastuullisuustiedot eivät ole helposti löydettävissä, kun jopa puolet kokevat se löytämisen vaikeaksi. Piensijoittajat haluaisivat, että sijoituskohteiden vastuullisuustiedot olisivat selkeämpiä ja standardoidumpia, mikä helpottaisi eri sijoituskohteiden vertailua. Lisäksi vastuullisuusinformaation tulisi olla yksinkertaisempaa ja vastuullisuusinformaation tulisi raportoida jokin riippumaton organisaatio, jolloin se olisi luotettavampaa. Vastuullisuusraportoimisen velvoitteen yleistyessä yhä useammat yritykset joutuvat alkaa raportoimaan toimintansa vastuullisuustiedoista. Onkin tärkeää, että vastuullisuustietojen raportit olisivat mahdollisimman saman kaltaisia keskenään ja raportit sisältäisivät tietyt viitekehykset, jotta vertailu helpottuisi. Vastuullisuusraportit tulisi olla myös mahdollisimman selkeitä, jotta kaikki ymmärtäisivät niitä helposti, mikä voisi lisätä sijoittajien mielenkiintoa perehtyä niihin.

Koska sijoittamisen suosio on kasvanut viime vuosien aikana hurjasti, on tärkeää, että piensijoittajat tekevät vastuullisia sijoituspäätöksiä. Kun sijoittajat alkavat suosimaan vain vastuullisia sijoituskohteita, luo tämä paineita yrityksille toimimaan yhä vastuullisemmin ja ottamaan kaikki vastuullisuuden eri osa-alueet huomioon toiminnoissaan. Piensijoittajat ovat jo hyvin tietoisia eri vastuullisuuden osa-alueista, mutta harva pitää vastuullista sijoittamista omana pääasiallisena sijoitusstrategiana. Vastuullisuustekijöitä otetaan jonkin verran huomioon, mutta rahalla on kuitenkin suurempi painoarvo sijoituskohteen valinnassa.

Mikäli sijoituskohteiden vastuullisuusinformaatiosta saataisiin läpinäkyvämpää, standardoidumpaa, helpommin ja selkeämmin löydettävää sekä riippumattoman tahon valvottavaa, voisi vastuullinen

sijoittaminen nostaa suosiota piensijoittajien keskuudessa. Yrityksillä ja eri arvopaperivälittäjillä on suuri vastuu tästä.

Vastuullisuus itse käsitteenä on todella laaja ja se tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Tätä kautta myös vastuullinen sijoittaminen on laaja käsite. Monet sijoittajat voivat arvioida eri sijoituskohteiden vastuullisuutta eri tavoin riippuen mistä näkökulmasta sijoituskohdetta arvioi. Vastuullisuus on yleisestikin verrattain subjektiivinen käsite, minkä toinen ihminen kokee vastuulliseksi ei välttämättä tunnu toisesta vastuulliselta. Toisaalta on olemassa myös vastuullisuutta, josta ainakin suuri osa ihmisistä on samaa mieltä, kuten ihmisoikeuksien noudattaminen. Tästä syystä vastuullisuusraportoinnin ja vastuullisuusinformaation tulisi olla mahdollisimman läpinäkyvää sijoittajille.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kvantitatiivista tutkimusta arvioidaan kahdesta näkökulmasta. Tutkimuksen pätevyydellä eli validiteetilla mitataan tutkimusmenetelmän tai -mittarin pätevyyttä eli kuinka hyvin sillä voidaan mitata tutkimuksessa tutkittavaa asiaa. Pätevyydellä tarkastellaan, että tutkimuksessa ei esiinny mitään systemaattista virhettä. (Vilkkä 2021, luku 7.) Tutkimuksen validiteetista varmistuttiin kehittämällä ensin peittomatriisi tutkimusongelmista ja tämän pohjalta aloitettiin kehittämään kyselylomakkeen kysymyksiä. Valmiin kyselylomakkeen kysymyksiä vielä verrattiin peittomatriisiin, jotta varmistetaan, että kyselylomakkeen kysymykset vastaavat tutkimusongelmiin eikä turhia kysymyksiä ole. Ennen kuin kyselylomake julkaistiin, sitä testattiin koehenkilöllä. Tällä tutkittiin kyselylomakkeen toimivuutta ja yksiselitteisyyttä. Näillä tekijöillä varmistuttiin, että tutkimuksen mittari oli toimiva ja mitasi tutkittavaa asiaa.

Tutkimuksen luotettavuudella eli reliabiliteetilla arvioidaan tutkimuksen tulosten tarkkuutta ja toistettavuutta (Vilkkä 2021, luku 7). Tutkimuksen perusjoukkoon kuuluivat kaikki Suomessa asuvat rahasto- ja/tai osakepiensijoittajat. Nämä kriteerit kerrottiin osallistujille saatekirjeessä, joka heidän tuli lukea ennen kyselyyn vastaamista. Kyselyn ensimmäisellä kysymyksellä vielä varmistettiin, että vastaajat ovat perehtyneet saatekirjeeseen ennen vastaamista. Tällä pyrittiin siihen, että vastaajat kuuluvat todella perusjoukkoon. Saatekirjeellä ja kyselyn ensimmäisellä kysymyksellä varmistettiin myös vastaajan vapaaehtoinen suostumus kyselyyn vastaamiseen, joka on tärkein osa tieteellisen tutkimuksen tutkimusetiikkaa (Suomen akatemia s.a).

Sähköisten kyselyiden riskinä on aina, että vastaaja ei oikeasti kuulu haluttuun perusjoukkoon. Vastauksissa ei ilmentynyt mitään vinoumia tai poikkeavuuksia, joten voidaan olettaa, että vastaajat oikeasti kuuluivat haluttuun perusjoukkoon. Otoksoon suuruudella on myös vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimuksen otoskoko oli luotettavuuden kannalta riittävä, mutta valitettavasti

jakamalla otos erilaisiin ryhmiin, esimerkiksi iän mukaan, osa niistä jäi melko pieneksi. Tutkimuksessa ikäluokka 4 yhdistettiin ikäluokkaan 3, sillä 49–78-vuotiaiden vastaajien määrä jäi alhaiseksi. Tällä pyrittiin parantamaan tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksessa selvitettiin myös vastaajien sukupuolet. Naisten osuus vastaajista jäi matalaksi, joten tutkimusongelmia ei voinut luotettavuus-tarkastelun jälkeen tutkia sukupuolten mukaan.

Vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen ovat laajoja käsitteitä. Kaikki termit ja käsitteet pyrittiin avaamaan tutkimuksessa mahdollisimman selkeiksi. Lisäksi tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota lähteisiin. Tutkimuksessa käytettiin lähdekritiikkiä ja riittävästi erilaisia lähteitä. Lähdekritiikissä huomioitiin muun muassa lähteiden kirjoittajat, julkaisijat ja julkaisuaika. Kaikki tutkimuksessa tehdyt valinnat on tehty lähteistä saatavan tiedon perusteella (ks. luku 4).

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Koska vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen on edelleen kasvava trendi, mielestäni sen tutkiminen on tärkeää, jotta vastuullisuuden tietoisuutta saataisiin vielä lisättyä yhteiskunnassa. Tutkimuksessani naisten osuus vastaajista jäi melko pieneksi, joten tällä tutkimuksella ei ollut kannattavaa tutkia sukupuolten välisiä eroavaisuuksia. Mielenkiintoista olisi saada tarkemmin selville sukupuolten välisiä eroavaisuuksia vastuullisesta sijoittamisesta. Tämän avulla voitaisiin kohdistaa esimerkiksi tietynlaista markkinointia sijoittajille.

Tutkimuksissa kävi ilmi, että vastuullisuus itsessään on melko tärkeää ihmisten elämässä, mutta sijoittamisessa se ei ole niin tärkeä tekijä. Olisi tärkeää selvittää mitkä kaikki tekijät vaikuttavat ihmisten sijoituspäätökseen. Tämän avulla voitaisiin kehittää erilaisia koulutuksia tai ohjeistuksia, jotka voisivat auttaa sijoittajia tekemään vastuullisempia sijoitusratkaisuja. Lisäksi olisi tärkeää selvittää millä keinoin eri sijoituskohteista satavasta vastuullisuusinformaatiosta saataisiin luotettavampaa. Jos sijoittajat luottaisivat enemmän yritysten tuottamaan vastuullisuusinformaatioon, voisi tämä kasvattaa vastuullisten sijoittajien määrää.

Laajempina tutkimuksena olisi mielenkiintoista tutkia vastuullisen sijoittamisen käsitettä kansainvälisellä tasolla. Millä tavoin eri maat määrittelevät yritys vastuun ja vastuulliset sijoituskohteet ja miten ne eroavat Suomen näkemyksistä. Kansainvälinen tutkimus mahdollistaa parhaiden käytösten jaon eri maiden välillä, mikä voisi edistää vastuullisen sijoittamisen kehitystä ja leviämistä globaalisti. Lisäksi jokaisella maalla on oma kulttuuri ja eri kulttuureilla voi olla omat näkökulmat vastuullisuuteen ja vastuulliseen sijoittamiseen. Kansainvälisen tutkimuksen kautta opimme ymmärtämään kulttuurienvälisiä eroavaisuuksia ja se auttaa varmistamaan, että vastuulliset sijoituskohteet

ovat vastuullisia myös eri näkökulmista katsottuna. Kansainvälinen tutkimus olisi tärkeää, jotta voimme edistää kestäväää ja vastuullista yritystoimintaa maailmanlaajuisesti.

6.4 Oman oppimisen arviointi

Oman opinnäytetyöni tekeminen alkoi syksyllä 2023. Opinnäytetyöni aihetta olin jo pohtinut etukäteen hieman aikaisemmin kesällä. Syksyllä ensimmäisenä tavoitteena oli alkaa rajaamaan aihetta sopivaksi kokonaisuudeksi. Halusin aiheen, joka liittyy opintoihini, mutta josta olen myös itse kiinnostunut ja, jonka koen tärkeäksi. Vastuullisuus on tärkeä osa elämäni ja koen sen merkittävyyden kasvavan yhteiskunnassa. Opintojeni aikana olen alkanut kiinnostumaan ja oppimaan enemmän sijoittamisesta ja mielestäni vastuullisuuden tulisi olla isommassa osassa sijoittamisessa. Olin itse huomannut, että vastuullisuustekijöiden huomioiminen ja vastuullisuusinformaation löytäminen on vaikeaa, joten halusin tutkia tarkemmin, miten muut sijoittajat kokevat asian.

Opinnäytetyöni sisälsi kolme osa-aluetta: tietoperustan, empiirisen tutkimuksen ja pohdinnan. Kaikissa osa-alueissa koin oppineen jotain uutta. Tietoperustaa ja viitekehystä tehdessä opin muun muassa aiheen rajaamisen tärkeydestä, tieteellisen tekstin tuottamisesta sekä lähteiden etsimisestä. Aloitin opinnäytetyöprosessin tietoperustan kirjoittamisella ja koin, sen opinnäytetyön haastavimmaksi osuudeksi. Se oli myös osa-alueista eniten aikaa vievin ja lähtökohtaisesti olisin voinut suunnitella ajankäytön paremmin tietoperustaa kirjoittaessa.

Opinnäytetyön empiirisen tutkimuksen osassa opin paljon eri tutkimusmenetelmistä ja tulosten analysoimisesta. Opin käyttämään uusia analysointityökaluja, kuten SPSS:ää ja Webropolia sekä syvensin taitojani Excelin analysointityökalujen käytössä. Opinnäytetyön tutkimuksen mittarina toimi kyselylomake, jonka tein Webropol-ohjelmalla. Mielestäni kyselylomake oli onnistunut ja sain sen avulla vastaukset tutkimusongelmiini.

Viimeisessä pohdintaosassa sain mielestäni tarkasteltua tutkimustulokset perusteellisesti. Sain perusteltua tutkimuksen johtopäätökset tutkimustuloksiin peilaten. Sain myös pohdittua tutkimuksen luotettavuutta eri näkökulmista. Opinnäytetyötä tehdessäni löysin myös erilaisia opinnäytetyöni tutkimukseen liittyviä jatkotutkimusehdotuksia.

Opinnäytetyö on ammattikorkeakoulun viimeinen iso projekti, jossa tulee ottaa käyttöön kaikki aikaisemmin opitut projektinhallintakeinot. Suunnittelin opinnäytetyön aikataulun viikkotasolla tehdessäni ensimmäistä opinnäytetyösuunnitelmaa. Käytin tässä hyväkseni google-kalenteriani. Suurin haasteeni opinnäytetyöprosessissani minulla oli ajanhallinnan käyttö. Jo opinnäytetyöprojektin alussa syksyllä huomasin, että ensimmäinen aikatauluni oli liian optimisti ja tietoisesti venyitin sitä.

Osallistuin opinnäytetyöprosessin aikana yhteisille opinnäytetyön ohjauskerroille. Näistä sain hyviä näkemyksiä ja kommentteja opinnäytetyöni kehitystä varten. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprojekti oli hyvin opettavainen ja koen suoriutuneeni siitä onnistuneesti.

Lähteet

Alexandria 2017. Piensijoittaja – esitä itsellesi nämä kuusi kysymystä. Luettavissa: <https://www.alexandria.fi/sisallot/piensijoittaja-esita-itsellesi-nama-kuusi-kysymysta/>. Luettu: 8.2.2024.

Arvopaperimarkkinayhdistys 2019. Hallintokoodi 2020. Arvopaperimarkkinayhdistys ry. Helsinki. Luettavissa: <https://www.cgfinland.fi/wp-content/uploads/2023/05/hallinnointikoodi-2020.pdf>. Luettu: 1.4.2024.

Berg, A. 30.12.2021. Suomessa on ennätysmäärä piensijoittajia ja uusia pörssiyrityksiä: "Monet megatrendit kannustavat". Mtv uutiset. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomessa-on-ennatysmaara-piensijoittajia-ja-uusia-porssiyrityksia-monet-megatrendit-kannustavat/8323498#gs.7193wy>. Luettu: 1.3.2024.

CDP s.a.a. What we do. Luettavissa: <https://www.cdp.net/en/info/about-us/what-we-do>. Luettu: 17.4.2024.

CDP s.a.b. The A List 2023. Luettavissa: <https://www.cdp.net/en/companies/companies-scores>. Luettu: 17.4.2024.

Corporate Knights 2024a. The Global 100 list: How the world's most sustainable corporations are driving the green transition. Luettavissa: <https://www.corporateknights.com/rankings/global-100-rankings/2024-global-100-rankings/the-20th-annual-global-100/>. Luettu: 15.4.2024.

Corporate Knights 2024b. List of Clean 200 companies captures the green transition in full flight. Luettavissa: <https://www.corporateknights.com/rankings/clean-200-rankings/2024-clean-200/clean-200-green-transition-full-flight/>. Luettu: 15.4.2024.

Dufva, M. & Rekola, S. Mega trendit 2023 Ymmärrystä yllätysten aikaan. Sitran selvityksiä. Sitra. Helsinki. Luettavissa: https://media.sitra.fi/app/uploads/2023/01/sitra_megatrendit-2023_ymmarrysta-yllatysten-aikaan.pdf. Luettu: 8.2.2024.

Elinkeinoelämän keskusliitto s.a. Corporate Governance. Luettavissa: <https://ek.fi/tavoitteemme/yrityslainsaadanto/corporate-governance/>. Luettu: 1.4.2024.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla 27.3.2019/2088.

Euroopan parlamentti. 2024. Loppu viherpesulle: miten EU sääntelee ympäristövaihteita. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20240111STO16722/loppu-viherpesulle-miten-eu-saantelee-ymparistovaihteita>. Luettu: 8.2.2024.

European Commission s.a. Corporate sustainability reporting. Luettavissa: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en. Luettu: 14.4.2024.

Finsif s.a.a .Vastuullinen sijoittaminen pähkinänkuoressa. Luettavissa: <https://finsif.fi/vastuullinen-sijoittaminen-pahkinankuoressa/>. Luettu: 5.3.2024.

Finsif s.a.b. PRI-periaatteet. Luettavissa: <https://finsif.fi/pri-periaatteet/>. Luettu: 5.3.2024.

Finsif 2022. Vastuullinen sijoittaminen globaalikiteytys- terveiset PRI in Person- tapahtumasta. Luettavissa: <https://finsif.fi/vastuullinen-sijoittaminen-globaalikiteytys-terveiset-pri-in-person-tapahtumasta/>. Luettu: 7.3.2024.

GRI s.a.a. The global standards for sustainability impacts. Luettavissa: <https://www.globalreporting.org/standards/>. Luettu: 15.4.2024.

GRI s.a.b. A Short Introduction to the GRI Standards. GRI. Amsterdam. Luettavissa: <https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>. Luettu: 15.4.2024.

Harmaala, M. & Jallinoja, N. 2012. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Sanoma Pro. Helsinki. E-kirja. Luettu: 3.2.2024.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Edita. Helsinki. E-kirja. Luettu: 5.1.2024.

Hyrskelä, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. 2020. Vastuullinen sijoittaja. Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 2.1.2024.

IFRS Foundation s.a. SASB Standards connect business and investors on the financial effects of sustainability. Luettavissa: <https://sasb.ifrs.org/about/>. Luettu: 13.4.2024.

ISS s.a.a. ISS ESG. Luettavissa: <https://www.issgovernance.com/esg/iss-esg-gateway/#1644822088841-830c5f62-8b4e>. Luettu: 15.4.2024.

ISS s.a.b. ISS ESG GATEWAY. Access a range of high-level ISS ESG corporate ratings, scores, and fund ratings. Luettavissa: <https://www.issgovernance.com/esg/iss-esg-gateway/>. Luettu: 15.4.2024.

Jyväskylän yliopisto 2014. Tutkimusstrategiat. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat>. Luettu: 4.1.2024.

Knuutinen, R. 2014. Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu. Helsingin Kamari Oy. Helsinki. E-kirja. Luettu: 13.2.2024.

Kurki-Suonio, O. 21.9.2023. Sijoittajien määrä kasvaa – Jo 34,7 prosentilla suomalaisista rahastoja tai osakkeita. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www-kauppalehti-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/uutiset/sijoittajien-maara-kasvaa-jo-34-7-prosentilla-suomalaisista-rahastoja-tai-osakkeita/bc601eb7-0968-4b52-b0c3-12753f57d83f>. Luettu: 1.12.2023.

McClenaghan, E. The Kruskal–Wallis Test. Technology Networks Informatics. Luettavissa: <https://www.technologynetworks.com/informatics/articles/the-kruskal-wallis-test-370025>. Luettu: 28.3.2024.

Menetelmäopetuksen tietovaranto 2003. Verkko-oppimisympäristön tekstiosio. Tampereen yliopisto. Luettavissa: https://www.mv.helsinki.fi/home/mmatilla/kvanti/motv_tekstit.pdf. Luettu: 1.4.2024.

MSCI s.a.a. What is an MSCI ESG Rating? Luettavissa: <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings>. Luettu: 15.4.2024.

MSCI s.a.b. ESG Ratings Key Issue Framework. Luettavissa: <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings/esg-ratings-key-issue-framework>. Luettu: 15.4.2024.

MSCI s.a.c. ESG Ratings & Climate Search Tool. Luettavissa: <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/neste-oyj/IID000000002177044>. Luettu: 15.4.2024.

Niskala, M., Pajunen, T. & Tarna-Mani, K. 2013. Yritysvastuu – raportointi- ja laskentaperiaatteet. ST-Akatemia Oy. E-kirja. Luettu: 2.2.2024.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. 4.painos. Sanoma Pro Oy. Helsinki. E-kirja. Luettu: 1.2.2024.

Rinta-Erkkilä, H. 29.08.2023. YRITYSVASTUULAINSAADÄNTÖ: MITÄ SIITÄ TULISI TIETÄÄ?. EU-Rahoitusneuvonta. Blogi. Luettavissa: <https://www.eurahoitusneuvonta.fi/ajankohtaiset/uutiset/2023/yritysvastuulainsaadanto-mita-siita-tulisi-tietaa>. Luettu: 11.4.2024.

Sisäiset tarkastajat ry. s.a. Corporate Governance, hallinnointikoodi ja pörssilistautujan käsikirja. Luettavissa: <https://theiia.fi/sisainen-tarkastus/corporate-governance/>. Luettu: 3.4.2024.

Suomen akatemia s.a. Tutkimusetiikka. Luettavissa: <https://www.aka.fi/tutkimusrahoitus/vastuullisen-tiede/tutkimusetiikka/>. Luettu: 5.4.2024.

Suomen YK-liitto s.a. Kestävä kehitys. Luettavissa: <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>. Luettu: 4.3.2024.

Sustainanalytics s.a.a. Overview of Sustainalytics' ESG Risk Ratings. Luettavissa: <https://www.sustainalytics.com/corporate-solutions/esg-solutions/esg-risk-ratings>. Luettu: 15.4.2024.

Sustainanalytics s.a.b. Company ESG Risk Ratings. Luettavissa: <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/upm-kymmene-oyj/1008280428>. Luettu: 15.4.2024.

S&P Global 2024. The Sustainability Yearbook - 2024 Rankings. Luettavissa: <https://www.spglobal.com/esg/csa/yearbook/2024/ranking/index>. Luettu: 15.4.2024.

S&P Global s.a.a. What sets S&P Global ESG Scores apart? Luettavissa: https://www.spglobal.com/esg/solutions/data-intelligence-esg-scores?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=Brand_ESG_Search&utm_term=s%26p%20global%20esg%20scores&utm_content=534418150272&gclid=Cj0KCQjwIZixBhCoARIsAIC745DI84VejMVY0CEVlrx-bjth4GEMCyG4dVBGePqzJVf6MIFRbczEeC4aAghaEALw_wcB.

S&P Global s.a.b. Kesko Oyj ESG Score. Luettavissa: <https://www.spglobal.com/esg/scores/results?cid=4214255>. Luettu: 15.4.2024.

Taanila, A. 2020. Tilastollinen päättely. Luettavissa: <https://taanila.fi/paattely.pdf>. Luettu: 22.3.2024.

Tietoarkisto. s.a. SOSIAALITUTKIMUKSEN SOSIODEMOGRAFISET TAUSTAMUUTTUUJAT: TILASTOLUOKITUKSET, IKÄ JA SUKUPUOLI. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetaelmaopetus/kvanti/taustamuuttajat/tilastoluokitukset/>. Luettu: 3.4.2024.

Tilastokeskus. s.a. Käsitteet. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/validiteetti.html>. Luettu: 27.3.2024.

UN Global Compact Network Finland 2023. UN Global Compact Network Finland Toimintakertomus 2023. Luettavissa: https://www.globalcompact.fi/resources/public/pdf/Raportit/UN_Global_Compact_Finland_Vuosikertomus_2023.pdf. Luettu: 6.3.2024.

UN Global Compact Network Finland s.a.a. Kymmenen periaatetta. Luettavissa: <https://www.globalcompact.fi/kymmenen-periaatetta>. Luettu: 5.3.2024.

UN Global Compact Network Finland s.a.b. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Luettavissa: <https://www.globalcompact.fi/kestavan-kehityksen-tavoitteet>. Luettu: 5.3.2024.

Vero 2022. Sijoitukset. Luettavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/>. Luettu: 11.4.2024.

Vilkkä, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. painos. PS-kustannus. Jyväskylä. E-kirja. Luettu: 1.3.2024.

Whelan, T., Atz, U., Van Holt, T. & Clark, C. 2021. ESG AND FINANCIAL PERFORMANCE: Uncovering the Relationship by Aggregating Evidence from 1,000 Plus Studies Published between 2015 – 2020. New York University. New York. Luettavissa: <https://www.stern.nyu.edu/sites/default/files/assets/documents/ESG%20Paper%20Aug%202021.pdf>. Luettu: 24.4.2024.

Ympäristömerkintä Suomi Oy s.a. Rahastot. Luettavissa: <https://joutsenmerkki.fi/tuoteryhma/rahas-tot-488/>. Luettu: 15.4.2024.

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Arvoisa vastaanottaja,

olen Metti Sarmalinna ja opiskelen liiketalouden tradenomiksi Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa. Teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni, jossa tutkin piensijoittajien näkökulmia vastuullisesta sijoittamisesta.

Kyselyllä on tarkoitus tutkia miten piensijoittajat kokevat vastuullisuuden sijoittamisessa ja vaikuttaako vastuullisuus sijoituspäätöksiin. Kysely on suunnattu kaikille Suomessa asuville osake ja/tai rahastoihin sijoittaville piensijoittajille eli henkilöille, joiden pääasiallinen tulonlähde ei ole sijoituksesta saatavat tuotot.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonymisti, eikä yksittäisiä henkilöitä voida vastausten perusteella tunnistaa. Tuloksia käytetään vain opinnäytetyötä varten ja kerätyt aineistot tuhotaan opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja se vie noin viisi minuuttia. Kyselyn voi keskeyttää koska tahansa ilman syytä. Kysely on suomeksi.

Linkki kyselyyn: <https://link.webropolsurveys.com/S/401D2B826E81570E>

Lisätietoja voit kysyä sähköpostitse osoitteesta: metti.sarmalinna@myy.haaga-helia.fi.

Kiitos osallistumisestasi!

Ystävällisin terveisin,

Metti Sarmalinna

Haaga-Helian ammattikorkeakoulu

Liite 2. Kyselylomake

Vastuullinen sijoittaminen piensijoittajien näkökulmasta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Olen tutustunut tutkimustiedotteeseen ja suostumuslomakkeen sisältöön sekä annan suostumukseni tutkimukseen osallistumiseen *

- Kyllä
- En. Lomakkeen täyttäminen edellyttää, että annat suostumuksen. [kyselyyn vastaaminen määritellään päättyväksi]

Seuraava

2. Ikä? *

*

3. Sukupuoli? *

- Nainen
- Mies
- Muu

4. Mikä on korkein suorittamasi koulutusaste? *

- Peruskoulu
- Lukio tai ammattikoulu
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Tohtorintutkinto
- Muu, mikä

5. Sijoitatko pääasiassa? *

- Osakkeisiin
- Rahastoihin
- Molempiin suunnilleen saman verran

6. Kuinka paljon keskimäärin sijoitat vuodessa? *

- 1 € - 2000 €
- 2001 € - 4000 €
- 4001 € - 6000 €
- 6001 € - 8000 €
- 8001 € - 10 000 €
- Yli 10 000 €

7. Kuinka tärkeänä pidät vastuullisuutta elämässäsi?

	1	2	3	4	5	
Ei yhtään tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐	Todella tärkeää

8. Mitä vastuullisuus tarkoittaa sinulle sijoittamisessa? Voit vastata muutamalla sanalla tai lauseella.**9. Pidätkö sijoituskohteen vastuullisuutta tärkeänä kriteerinä tehdessäsi sijoituspäätöstä? ***

- Kyllä
 En

10. ESG:llä (Environment, Social, Governance) tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyviä asioita. Näistä puhutaan usein myös vastuullisuutena. Vastuullinen sijoittaminen ottaa huomioon nämä ESG-asiat.

Ennen kyselyä, olitko tietoinen mitä ESG:llä tarkoitetaan? *

- Kyllä
 En

11. Etsitkö tietoa sijoituskohteen vastuullisuudesta ennen sijoituspäätöksen tekoa? *

- Kyllä
 En

12. Miten etsit tietoa sijoituskohteen vastuullisuudesta? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.

- Yrityksen internetisivuilta
- Yritysten tuottamista vastuullisuusraporteilta
- Eri arvopaperivälittäjien internetnetisivuilta, esimerkiksi Nordnet
- Pankkien internetsivuilta
- Vertailemalla vastuullisuusindeksejä
- Käyttäen ulkopuolista konsulttia
- Vertailen ESG-riskipisteitä
- Vertailen erilaisia vastuullisuus luokituksia esimerkiksi: MSCI, Sustainalyticsin ESG Riski luokitus, ISS ja CDP
- Tutkimalla ESG-rapotteja
- Etsimällä eri yrityslistoista esimerkiksi: Global 100:sta, Clean200:sta tai The Sustainability Yearbook:Sta vastuullisia yrityksiä
- Etsimällä vastuullisuussertifikaatteja
- Sosiaalisesta mediasta
- Muualta, mistä?

13. Koetko, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa?

- Kyllä
- Ei

14. Minkälaiset tekijät helpottaisivat sinua vastuullisten sijoituskohteiden löytämisessä?

15. Kuinka luotettavana pidät eri sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota?

	1	2	3	4	5	
En luota ollenkaan	☐	☐	☐	☐	☐	Luotan täysin

16. Kuinka todennäköisesti sijoittaisit kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta kohteen vastuullisuusarvo on matala?

	1	2	3	4	5	
En sijoita	☐	☐	☐	☐	☐	Sijoitan varmasti

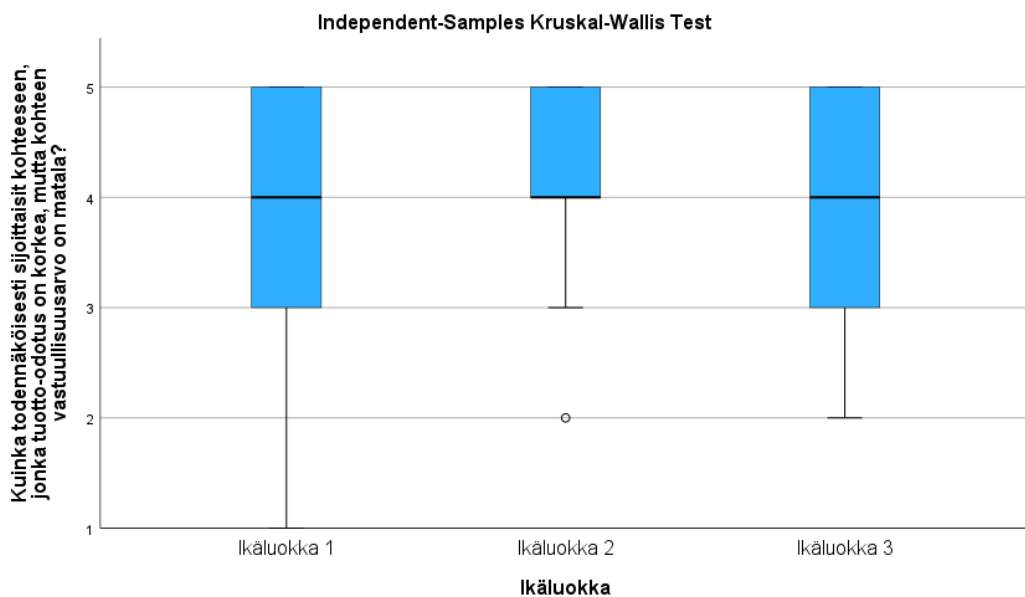
Liite 3. Tilastollisten merkitsevyyksien taulukot

Taulukot 5-7. Ikäluokkien ja kuinka todennäköisesti sijoittaisi kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta vastuullisuus arvo matala välinen tilastollinen merkittävyys

	Null Hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
1	The distribution of Kuinka todennäköisesti sijoittaisit kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta kohteen vastuullisuusarvo on matala? is the same across categories of Ikäluokka.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,234	Retain the null hypothesis.

a. The significance level is ,050.

b. Asymptotic significance is displayed.

Pairwise Comparisons of Ikäluokka

Sample 1-Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig. ^a
Ikäluokka 1-Ikäluokka 3	-4,594	6,301	-,729	,466	1,000
Ikäluokka 1-Ikäluokka 2	-9,872	5,813	-1,698	,089	,268
Ikäluokka 3-Ikäluokka 2	5,278	6,959	,758	,448	1,000

Each row tests the null hypothesis that the Sample 1 and Sample 2 distributions are the same.

Asymptotic significances (2-sided tests) are displayed. The significance level is ,050.

a. Significance values have been adjusted by the Bonferroni correction for multiple tests.

Taulukot 8-9. Sijoituskohteiden vastuullisuustiedon etsimisen ja sijoituskohteiden vastuullisuuden tärkeyden välinen tilastollinen merkittävyys

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	33,688 ^a	1	<,001		
Continuity Correction ^b	30,792	1	<,001		
Likelihood Ratio	35,096	1	<,001		
Fisher's Exact Test				<,001	<,001
Linear-by-Linear Association	33,267	1	<,001		
N of Valid Cases	80				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,63.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,649	<,001
	Cramer's V	,649	<,001
	Contingency Coefficient	,544	<,001
N of Valid Cases		80	

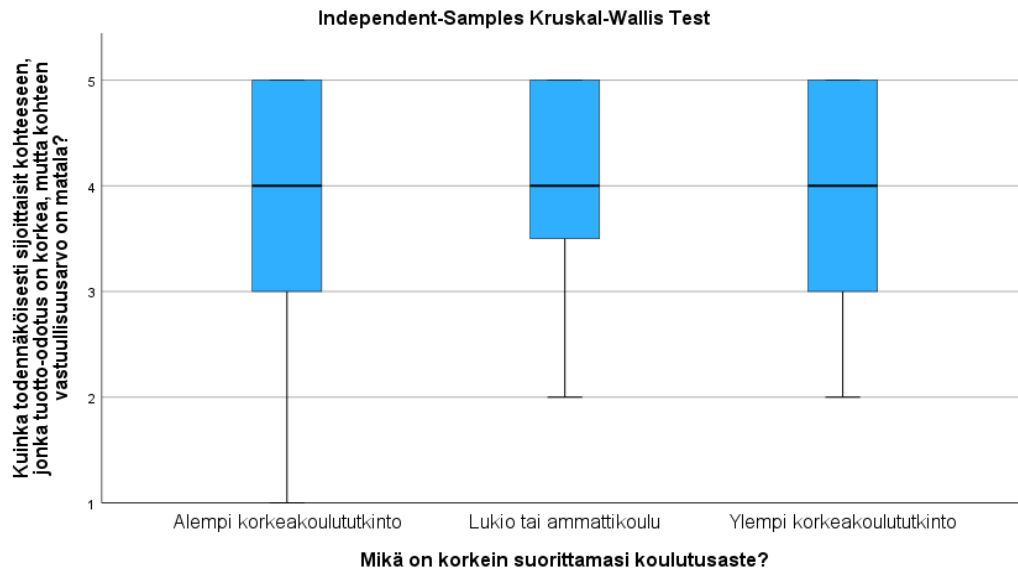
Taulukot 10-12. Koulutustaustan ja kuinka todennäköisesti sijoittaisi kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta vastuullisuus arvo matala välinen tilastollinen merkittävyys

Kruskal-Wallis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
1	The distribution of Kuinka todennäköisesti sijoittaisit kohteeseen, jonka tuotto-odotus on korkea, mutta kohteen vastuullisuusarvo on matala? is the same across categories of Mikä on korkein suorittamasi koulutusaste?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,674	Retain the null hypothesis.

a. The significance level is ,050.

b. Asymptotic significance is displayed.

Pairwise Comparisons of Mikä on korkein suorittamasi koulutusaste?

Sample 1-Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig. ^a
Alempi korkeakoulututkinto-Ylempi korkeakoulututkinto	-3,658	5,433	-,673	,501	1,000
Alempi korkeakoulututkinto-Lukio tai ammattikoulu	-5,448	6,781	-,803	,422	1,000
Ylempi korkeakoulututkinto-Lukio tai ammattikoulu	1,791	6,747	,265	,791	1,000

Each row tests the null hypothesis that the Sample 1 and Sample 2 distributions are the same. Asymptotic significances (2-sided tests) are displayed. The significance level is ,050.

a. Significance values have been adjusted by the Bonferroni correction for multiple tests.

Taulukot 13-14. Ikäluokkien ja luotto sijoituskohteista saatavan vastuullisuusinformaation välinen tilastollinen merkittävyys

Kruskal-Wallis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
1	The distribution of Kuinka luotettavana pidät eri sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota? is the same across categories of Ikäluokka.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	<,001	Reject the null hypothesis.

a. The significance level is ,050.

b. Asymptotic significance is displayed.

Pairwise Comparisons of Ikäluokka

Sample 1-Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig. ^a
Ikäluokka 2-Ikäluokka 3	-15,938	6,921	-2,303	,021	,064
Ikäluokka 2-Ikäluokka 1	21,406	5,782	3,702	<,001	,001
Ikäluokka 3-Ikäluokka 1	5,468	6,267	,872	,383	1,000

Each row tests the null hypothesis that the Sample 1 and Sample 2 distributions are the same.

Asymptotic significances (2-sided tests) are displayed. The significance level is ,050.

a. Significance values have been adjusted by the Bonferroni correction for multiple tests.

Taulukot 15-16. Koulutustaustan ja luotto sijoituskohteista saatavan vastuullisuusinformaation välinen tilastollinen merkittävyys

Kruskal-Wallis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
1	The distribution of Kuinka luotettavana pidät eri sijoituskohteista saatavaa vastuullisuusinformaatiota? is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,317	Retain the null hypothesis.

a. The significance level is ,050.

b. Asymptotic significance is displayed.

Pairwise Comparisons of Koulutusaste

Sample 1-Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig. ^a
Ylempi korkeakoulututkinto-Lukio tai ammattikoulu	2,356	6,700	,352	,725	1,000
Ylempi korkeakoulututkinto-Alempi korkeakoulututkinto	8,059	5,396	1,494	,135	,406
Lukio tai ammattikoulu-Alempi korkeakoulututkinto	5,703	6,734	,847	,397	1,000

Each row tests the null hypothesis that the Sample 1 and Sample 2 distributions are the same. Asymptotic significances (2-sided tests) are displayed. The significance level is ,050.

a. Significance values have been adjusted by the Bonferroni correction for multiple tests.

Taulukot 17-18. Sijoituskohteiden vastuullisuustiedon etsimisen ja koetaanko, että sijoituskohteiden vastuullisuudesta löytyy helposti tietoa välinen tilastollinen merkitsevyys

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,655 ^a	1	,418		
Continuity Correction ^b	,334	1	,563		
Likelihood Ratio	,655	1	,418		
Fisher's Exact Test				,491	,282
Linear-by-Linear Association	,647	1	,421		
N of Valid Cases	80				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,25.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Contingency Coefficient	,090	,418
N of Valid Cases		80	